

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katamnestické sledování mladistvých závislých na pervitinu

Catamnestic observation of meth addicted adolescents

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Mgr. Jana Poláčková

Autor práce:

Šárka Štupáková

Praha 2015

Poděkování

Děkuji paní Mgr. Janě Poláčkové za užitečné rady a odborné vedení mé bakalářské práce. Také chci poděkovat své rodině a přátelům, kteří mi byli po celou dobu oporou a velmi mi pomohli.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci „Katamnesticke sledování mladistvých závislých na pervitinu“ vypracovala samostatně s použitím níže uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla získána k dosažení jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 4. 5. 2015

Šárka Štupáková

Anotace

Bakalářská práce pojednává o mladistvých vyléčených ze závislosti na pervitinu. Cílem mé práce je zjistit současný pohled respondentů na jejich minulost spojenou s pervitinem, jejich emoce a životní styl po vyléčení. Co vše droga v jejich životě ovlivnila, včetně vztahů v jejich sociálním okolí, rodině a práci. Ve své práci zkoumám i život respondentů, v období před drogovou závislostí - jejich vzpomínky na dětství, kdy a jak se poprvé s pervitinem setkali, léčbu závislosti. Teoretická část pojednává o sociálně patologických jevech ve společnosti. Přibližuje také termíny droga a závislost. Poslední dvě kapitoly jsem věnovala marihuaně a pervitinu. V praktické části uvádím rozhovory se sedmi respondenty, ze kterých vyvozují vlastní shrnutí a poznatky a následně ověřuji mnou dané hypotézy.

Annotation

This work describes lives of several youngsters cured from methamphetamine addiction. We try to find current view of the respondents about their drug-connected past, their emotions and lifestyle after they were cured from the drug-dependence. We also discover their childhood memories, find out more about their life before the addition and investigate how they found their way to the drug enslavement. The theoretical part focuses on social-pathological phenomenon in our society. Last two chapters are dedicated to marijuana and methamphetamine. The practical part contains transcripts of our talks with seven respondents from which the final summary has been built. We also present our own hypothesis and verify its validity.

Klíčová slova

drogy, závislost, pervitin, vyléčení, sociální patologie, katamnestické sledování

Keywords

drugs, addiction, methamphetamine, cure, social pathology, catamnestic observation

I	ÚVOD	1
II	Teoretická část	2
1	Sociálně patologické jevy ve společnosti	2
1.1	Sociální patologie, sociální deviace	2
1.2	Kriminalita dětí a mládeže.....	2
2	Drogy ve společnosti	5
2.1	Drogy jako globální problém.....	5
2.2	Konzumace drog v ČR	6
3	Droga	8
3.1	Vymezení pojmu droga a její dělení.....	8
3.2	Popis jednotlivých skupin drog	10
4	Problematika závislosti	13
4.1	Popis závislosti	13
4.2	Rozdělení závislosti.....	14
5	Konopí	16
5.1	Historie konopí	16
5.2	Popis drogy a její účinky	17
5.3	Komplikace a rizika užívání.....	19
6	Pervitin.....	20
6.1	Historie pervitinu.....	20
6.2	Popis drogy a její účinky	21
6.3	Rizika spojená s užíváním	22
III	Praktická část	25
1	Hypotézy	25
2	Kazuistiky:	26
3	Metodika	44
4	Poznatky z rozhovorů	45
5	Shrnutí:.....	50
6	Závěr:	53
IV	Seznam použité literatury	55
V	Přílohy.....	60
1	Rozhovory.....	60
	Ludmila.....	60
	Radka	64
	Barbora.....	68
	Karel.....	72
	Josef	76
	Dagmar.....	79
	Luboš	85

Seznam zkratk

AIDS / syndrom získaného selhání imunity

aj. / a jiné

apod. / a podobně

atd. / a tak dále

ČR / Česká republika

HIV / virus přenášející AIDS

USA / United states of America / Spojené státy Americké

Př. n. l. / před naším letopočtem

stol. / století

I ÚVOD

“Droga.” Slovo, pro mne dříve nevýznamné ba téměř neznámé. Když jsem byla malá, často jsme rozebírali s paní učitelkou ve školce, čím chceme být, až budeme velcí. Roztomilé a nevinné plány o tom jak být parašutistkou, slavnou herečkou nebo krásnou paní, jako je maminka, se většinou s přibývajícím věkem měnily v plány racionálnější. Někteří moji spolužáci se těchto plánů drželi a splnili si je, jiní ne.

Těch několik jedinců, kteří dali význam a důležitost tomuto slovu, slovu droga, - pro mne tehdy téměř neznámému, si své plány nestihlo splnit. V útlém věku, se vydali odlišnou cestou, před kterou společnost mnohdy zavírá oči - cestou drogové závislosti. S odstupem několika let jsem se náhodně s těmito známými setkala a vyslechla si jejich životní příběhy. To už jsem já studovala vysokou školu a plnila si tak svůj životní sen pomáhat potřebným. Uvědomila jsem si, že toto téma musí být předmětem mé bakalářské práce. Dívala jsem se kolem sebe a uviděla danou problematiku v celé její hloubce.

Objektem mé práce jsou proto záměrně lidé z mého okolí. Jako mladiství prošli cestou drogové závislosti, o které nyní, s časovým odstupem, dokáží hovořit. Cílem mé práce je tedy pohled respondenta na jeho minulost spojenou s pervitinem, emoce po vyléčení, změny ve vztazích, v okolí, rodině a v prožívání současného života. Zajímám se také o jeho život před “drogovým obdobím”- o jeho zážitky z dětství, první zkušenost s drogou, léčbu. Všechny tyto skutečnosti tvoří ucelený obraz, díky kterému jsem získala spoustu aktuálních informací.

Teoretická část je zaměřena na sociálně patologické jevy ve společnosti. Zneužívání drog v České republice a v zahraničí. Vysvětlení pojmu „droga“ a „drogová závislost.“ V posledních kapitolách se zmiňuji o marihuaně, nejvíce užívané droze, ale zejména o pervitinu, kterému je z větší části věnována má práce.

Objektem empirické části je sedm respondentů, kteří odpovídají na polostrukturované rozhovory. Tyto jsou přepsány do kazuistik, z kterých vyvozují vlastní získané poznatky.

II Teoretická část

1 Sociálně patologické jevy ve společnosti

1.1 Sociální patologie, sociální deviace

Maříková a kol. (1996) definuje sociální patologii jako: “pojem pro nezdravé, nenormální, obecně nežádoucí společenské jevy, tzn. společnosti nebezpečné, negativně sankciované formy deviantního chování, přičemž v centru badatelského zájmu je hlavně studium příčin jejich vzniku a existence. (Maříková, 1996, s. 758)

Dle Fischera a kol. (2009) byla původně byla sociální patologie odvětvím sociologie, kterou začal zkoumat H. Spencer, který hledal souvislost mezi patologií - nemocí a patologií jako chorobou ve společnosti. V současné době můžeme tento pojem označit také jako “sociální deviaci” nebo “sociální dezorganizaci.” I když jsou tyto dva termíny často spojovány, existuje mezi nimi jakýsi rozdíl. Sociálně patologické jevy jsou pro společnost či jedince vždy negativní, kdežto u sociálních deviací tomu být nemusí. Na rozdíl od patologie je deviace emocionálně a hodnotově neutrální. Sekot (2010) označuje sociální deviaci jako *“porušení nebo odchylky od některé sociální normy chování nebo skupiny norem, výrazným nerespektováním požadavků, které na individuum nebo skupinu klade určitá norma nebo soubor norem.”* (Sekot, 2010, s.10) Můžeme se také setkat s rozdělením deviace na pozitivní a negativní, viz. Sochůrek (2009) který uvádí, že pozitivní deviace může být například vegetariánství, jako jediný správný způsob života a abstinence a jako negativní deviaci uvádí alkoholismus a drogové závislosti.

Sekot (2010) uvádí, že hlavní indikátory tkví ve faktorech biologických, psychologických a v naučeném sociálním chování, i když v dnešní době mnoho dalších faktorů přispívá k prohloubení problému. Většina dalších zdrojů se s tímto tvrzením shoduje.

1.2 Kriminalita dětí a mládeže

V souvislosti se sociálně patologickými jevy, se velmi často objevuje téma “kriminalita.“ Maříková a kol. (1996) tvrdí, že kriminalita: *“Vyjadřuje chování, které vědomě a záměrně (intencionálně) poškozuje druhého, ubližuje mu, způsobuje mu utrpení, omezuje ho a násilně mu brání ve výkonu činností, které chce vykonávat”* (Maříková a kol., 1996, s.44) Pachatelem kriminogenního jednání může být kdokoliv, ale z většiny zdrojů lze vyčíst, že právě děti a mladiství mají na trestné činnosti mnohdy velmi vysoký podíl, viz. Novotný a kol. (2004), který ve své publikaci tvrdí, že klíčem k zodpovědnému chování v budoucím

vývoji kriminality je nutnost sledovat psychopatologické chování u dětí a mladistvých. Je potřeba hájit jejich práva a zájmy a používat vhodných preventivních a resocializačních programů společně s chápajícími pedagogicko-psychologickými analýzami. U mladých lidí kteří se nechají vést kriminálním jednáním je přítomna neadekvátnost, projevená snahou dosáhnout určitých cílů společensky nepřijatelnými prostředky a to i tehdy, když společnost umožňuje těchto cílů dosáhnout legálním způsobem. Mladiství pachatelé podceňují nebezpečí a nechají se vést náhle vzniklou situací - nepřemýšlejí nad možnými následky. Přesun k trestné činnosti má někdy nenápadný ráz. Například když se pozitivní trávení času stane finančně náročným a mladiství si cestou trestné činnosti snaží obstarat prostředky na jeho další uskutečňování.

Novotný a kol. (2004) dále uvádí, že při kriminálních činech je velmi časté užití brutálního násilí, kdy jsou např. škody v porovnání větší než odcizená věc. Kriminalita se váže na biologický základ jedince, do které můžeme zahrnout genetiku a hereditální a konstituční vlivy. Z hlediska kriminologie hrají zásadní roli také biologické anomálie či odlišnosti, které poznamenávají zdravotní stav, nebo vzhled člověka. Například invalidní jedinec může být díky svému postižení zesměšňován a vytlačován, a to ho vede k určitému neadekvátnímu jednání v důsledku traumat. O adekvátnosti jednání svědčí také psychologické vlastnosti jedince. Klíčový je především temperament a motivace. Vývoj jedince probíhá v sociálním kontextu, který může osobnost vhodně či nevhodně formovat. Tyto vlivy prostředí jsou pro budoucí vývoj jedince velmi zásadní. Antisociální chování jedince například velmi souvisí s rodinným zázemím, se kterým se dítě jako první při narození setkává. Velkým problémem je pak nepřipravenost rodičů na výchovné poslání, když je dítě nechtěné, když není přítomen v rodině mužský nebo ženský vzor, či při příchodu nového partnera do rodiny. V anamnézách mladých pachatelů se často také objeví výchovné zanedbávání. Velmi častá je také nízká úroveň vzdělání u pachatele. Kriminální kariéra jedince je mnohdy spojována s celou řadou jiných sociálně patologických jevů.

Dle Sekota (2010) s brutalitou a s celkovou kriminalitou velmi úzce souvisí agresivita, se kterou se můžeme setkat v každodenním životě všech z nás. Názorný případ je například u fanoušků fotbalu hooligans, kteří dokáží zničit vše, co jim přijde pod ruku a není jim cizí ani vražda. Novotný a kol. (2004) dále uvádí, že kriminalita mladých lidí často nese prvky vývojového stádia mladistvého. Objektem zájmu se stávají věci oblíbené u mladých lidí, jsou módní a naplňují určitý životní styl. Pachatelé, závislí na svém sebehodnocení, nejsou schopni

odolat lákadlům momentálně legální nedostupnosti věcí a uchylují se k prostředkům nelegálním.

Novotný a kol. (2004) nastiňuje situaci kriminální scény dětí a mladistvých. V 80. letech bylo dle policejní statistik v ČR ročně stíháno celkem 10 000 registrovaných pachatelů do 18-ti let, z toho 4000 z nich nedovršilo ani 15-ti let. V 90. letech došlo k vzestupu pachatelů jak z řad mladistvých, tak dětí o více než polovinu. V roce 1996 se pak počet pachatelů zvedl až na 23 000 mladších 18-ti let. V roce 1997 a 1998 došlo k mírnému snížení. Kolem roku 2000 se počet pachatelů stabilizoval na 18 000, kde mladiství tvořili stejnou část jako děti. Zastoupení mladých lidí mezi všemi pachateli pokleslo na 14,3%.

Dle Novotného a kol. (2004) převažuje u dětí a mládeže majetková trestná činnost a to především různé druhy krádeží, které jsou u dospělých pachatelů zastoupeny v 34% a u mladších 18-ti let 65%. V současnosti však dochází k mírnému poklesu.

Kriminalita velmi úzce souvisí s drogovou problematikou. Dle Sochůrka (2009) je často trestná činnost spojena se snahou obstarat si prostředky na drogu. Nejčastěji se jedná o kapesní krádeže a odcizování zboží v obchodech. Kdyby u těchto lidí nebyla závislost na droze, nedošlo by u nich ani k trestné činnosti.

2 Drogy ve společnosti

2.1 Drogy jako globální problém

Kalina (2003) rozlišuje tři období šíření a zneužívání drog v 19. a 20. století:

1. Do roku 1960 drogy pokládány za odborný problém, kterým se zabývá malá skupina vysoce kvalifikovaných specialistů-kriminalistů, psychiatrů a lékařů.
2. V letech 1960-1990 dochází ve vyspělých zemích k nárůstu uživatelů drog, nehledě na jejich sociální vrstvu a profesi. Zejména v USA a v Západní Evropě narůstá počet obyvatel a drogy se tak stávají velkým problémem se sociálním a zdravotním dopadem na uživatele. Na scénu přichází drogová politika.
3. Od roku 1990 je dle mezinárodního společenství charakterizován problém drog jako problém globální.

Také Sekot (2010) uvádí, že se drogy stávají globálním problémem poté, co v období 1960 až 1990 enormně narůstá distribuce drog a závislých uživatelů, z různých sociálních vrstev a postavení. Na scénu nastupuje drogová politika a toxikomanie se stává problémem sociálně patologickým.

Dle Novotného a kol. (2004) jsou drogy problémem globálním, tedy celosvětovým. Problematika zneužívání látek trvá již několik tisíciletí, avšak dříve měla jen regionální charakter. V 19. století, v souvislosti s rozvojem dopravních spojů a pomohl tak překonat vzdálenost mezi kontinenty, přichází i negativní dopady tohoto efektu - šíření drog. Přes veškeré mezinárodní úsilí s téměř stoletou tradicí dochází stále k rostoucí nabídce i poptávce drog ve všech zemích světa.

Kalina a kol. (2003) dále uvádí, že díky globalizaci drogového trhu nastává nespočet sociálních a zdravotních problémů. V porovnání s legálními drogami jako je tabák a alkohol je sice počet úmrtí, zdravotních komplikací a postižení nižší, než u drog nelegálních. Důsledkem zneužívání jsou však další rizika jako například přenos vážných infekčních nemocí (HIV, hepatitida typu C) a nárůst kriminality v souvislosti s nelegálním trhem, což není zdaleka jediný problém. Produkce drog se stává běžnou obživou obyvatel například v Asii a Latinské Americe, kde je pěstování koky a opiového máku velmi časté a zemím je pak bráněno zdravému ekonomickému, politickému a sociálnímu nárůstu.

Sochůrek (2001) upozorňuje na organizovanou trestnou činnost distributorů a výrobců drog, která v současné době hraje velkou roli. Vedle mocných a seriózně vypadajících společností, které se s drogovou aktivitou skrývají, existují i velké organizované gangy, které se tím nijak netají. Stále častěji se objevují nelegální laboratoře, kde probíhá výroba drog.

Drogy představují velkou hrozbu pro společnost. Jednak z důvodů uvedených výše, ale i pro celou škálu dalších rizik s touto problematikou spojených. Sekot (2010) uvádí, že různé státy zkoušejí metody, jak drogy zlikvidovat nebo s nimi alespoň vyjít. Švýcaři například závislým předepisují heroin, jelikož je to levnější než soudy, policie a vše kolem. To má za následek několik tisíc lidí závislých lidí na legálním heroinu ve Švýcarsku, s kterými se už nic nedá dělat.

2.2 Konzumace drog v ČR

Kalina a kol. (2003) se vyjadřuje takto: *“Užívání drog poškozuje zdraví a kvalitu života nejenom uživatelů drog a jejich blízkých, ale v důsledku negativních zdravotních, sociálních, ekonomických a bezpečnostních dopadů, které s užíváním drog souvisejí, ohrožují i zdravý vývoj celé společnosti. Užívání drog představuje závažné riziko: změny základních životních hodnot, oslabování vůle, narušování mezilidských vztahů a rozklad rodin, ohrožení pořádku ve městech, veřejného zdraví a bezpečnosti, nárůst společenských nákladů obecně.”* (Kalina a kol. 2003, s. 25)

Novotný a kol. (2004) říká, že se Česká republika po roce 1989 stala zemí, kde enormně narůstá nabídka drog i poptávka po nich. Sociologické a zdravotnické průzkumy ukazují, že více než 30% středoškolské mládeže a 40-50% vysokoškolské mládeže má zkušenosti s drogou. Nejvíce oblíbené jsou marihuana, pervitin, heroin, LSD, extáze, kokain a hašiš.

Dle Kaliny a kol. (2003) byla nelegální droga alespoň jednou v životě vyzkoušena v ČR cca 1 150 000 osob (16% obyvatel ve věku 15-64 let) Minimálně jednou za rok užije nelegální drogu cca 570 000 osob (nejčastěji je to marihuana nebo hašiš). Problémových uživatelů drog, tedy těch, kteří užívají drogy pravidelně, je cca 37 500, z toho 15 000 osob užívá dlouhodobě či injekčně heroin a 22 500 užívajících stejným způsobem pervitin. V roce 2001 bylo zaznamenáno léčení obyvatel závislých na nelegálních drogách cca 12 000 lidí z toho 8000 problémových uživatelů. (21%) Služeb nízkoprahových center pak využívalo 17 000 osob (cca 40% problémových uživatelů)

Zajímavé výsledky přinesl mezinárodní projekt ESPAD (Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách), který je největší evropskou studií zaměřenou na zjištění rozsahu užívání návykových látek u dospívajících. Projekt je realizován každé 4 roky od roku 1995. Výsledky prokázaly, že oproti letem 2003 a 2007 byla zkušenost u všech nelegálních drog užitých mladistvými v roce 2011 nižší. Oproti předchozím letům jsou si studenti mimo jiné vědomi rizik, které jim užívání může přinést, ale také u nich došlo k objektivně vnímanému snížení dostupnosti drogy. Nejvíce zkušeností mají respondenti v roce 2011 s marihuanou, kterou požilo/požívá téměř polovina (42,3%) Na dalším místě jsou léky se sedativním účinkem (10,1%), čicháním rozpouštědel (7,8%), s užitím halucinogenních hub (6,9%), LSD (5,1%), extáze (3,3%), amfetaminy (2,0%), a nejmenší procento obsadil heroin a kokain (1,4% resp. 1,1%.) Zajímavé dále je, že u konopných látek má větší zkušenost mužská část, než ženská. Mezi roky 1995 a 2003 byl výrazný nárůst zkušeností s užitím konopných látek. Výskyt injekčního užití byl uveden pouze minimálně. V porovnání výsledků z roku 2003 a 2011 lze konstatovat, že dochází k poklesu užívání nelegálních látek a to včetně konopí.

URL: http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Zaostreno-1_12_web.pdf
[cit. 2015-03-02]

Naproti výsledkům těchto statistik přináší opačný názor Global vice index (celosvětový průzkum indexu neřesti), který prezentuje výsledky z března 2012. Tento průzkum se zabývá spotřebou obyvatel v cigaretách, alkoholu a dalších drogách s tím, že věk respondentů se pohyboval od 15-64 let. Česká republika obsadila první místo ve zneužívání alkoholu, cigaret, drog a hazardu. Průzkum uvádí, že na jednoho občana je roční spotřeba alkoholu 16,45 litru. V celosvětové spotřebě drog pak naše země skončila na druhém místě. Uvádí se, že 21,6% Čechů užilo nějakou drogu. Tento výzkum také uvádí alarmující nárůst oproti roku 2007 u pervitinu, který užilo 20,5% dětí do 13 let, což je o 8,1% více. Mírný nárůst byl také zaznamenán v čichání těkavých látek. Marihuanu kouřilo 42,3% dětí ve věku 15-16 let, což nás posouvá na první příčku ze všech evropských zemí.

URL: <http://rekninedrogam.cz/drogova-situace> [cit. 2015-04-02].

3 Droga

3.1 Vymezení pojmu droga a její dělení

Sochůrek (2001) uvádí drogu jako *“každou látku, která vpravena jakoukoli cestou do lidského organismu a zasahuje především do jeho vyšší nervové činnosti a mění dočasné pocity prožívání, nálady a vyladění duševního stavu v nejrůznějších směrech od omámení, útlumu až po excitaci, podráždění.”* (Rubeš v Sochůrek 2001, s.21)

Raboch a kol. (2001) tvrdí, že droga má kořeny pravděpodobně v Arábii. Tento termín jinak nazýváme návyková látka (substance). V dnešní době je však více zastáván veřejností a zdravotníky pojem droga, což na sebe váže určitá rizika. Máme tendenci představit si pod pojmy „droga“ a „závislost“ látky ilegální, což má za následek bagatelizování problému závislosti na legálních látkách jako je alkohol, tabák a návykové léky. Tyto látky pak dostávají nálepkou “bezpečných”.

Dle Kaliny a kol. (2003) má droga dvě základní vlastnosti. První z nich je psychotropní efekt, který působí na naše vnímání a prožívání a druhým je fakt, že pravidelné užívání může vyvolat závislost.

Kalina a kol. (2008) ve své další publikaci přibližuje stav „intoxikace“, který je nutné nastínit. Autor uvádí, že akutní intoxikace je přechodný stav, který následuje po užití návykové látky a způsobí tak změnu chování, psychické funkce a funkci tělesných orgánů. Příznaky akutní intoxikace se u každé drogy mohou lišit a jejich vliv závisí na způsobu aplikace, požitém množství, tělesné stavbě jedince, na předpokladech jedince a na možné přítomnosti duševního onemocnění. Akutní intoxikace se po užití vyvíjí nenápadně a pozvolna a může vést až k útlumu některých životně důležitých funkcí (u některých druhů návykových látek).

Novotný a kol. (2004) uvádí, že hlavním účinkem drog je jejich rychlý a výrazný účinek na psychiku. Ku příkladu závislost na alkoholu se vyvine u 8-10% procent během časového úseku 3-20 let, u drog je závislost otázkou několika dnů či týdnů a vyvine se až u 80% populace. První zkušenost s drogou nazýváme iniciální, které souvisí s různým experimentováním a okusem drog. Další fází je pravidelné užívání, kdy se postupem času vyvine tolerance k droze a uživatel zvyšuje dávky. Tehdy vzniká závislost, kdy je pro osobu nepříjemné být bez drogy a potřebuje ji stále užívat. Poté nastává fáze terminální, která značí

degradaci celé osobnosti. Intervaly mezi těmito fázemi jsou mnohem rychlejší, než u alkoholu I když záleží na mnoha aspektech jedince (zdravotní stav, osobní charakteristiky, druh drogy)

Drogy bývají děleny do skupin podle účinku. Neexistuje jedno určité dělení, ale autoři se většinou v základu shodují.

Dle Sochůrka (2001) dělíme drogy do tří skupin, a to:

- centrálně tlumivé (barbituráty, alkohol)
- opiáty (kodein, heroin, morfin, methadon),
- stimulancia (amfetamin, pervitin, fenmetrazin, kokain, kofein, nikotin)

jiní autoři rozdělují drogy na:

- tlumivé látky, kam patří opiáty (heroin, subutex), psychofarmaka (barbituráty, benzodiazepiny) a rozpouštědla, včetně alkoholu
- stimulační látky, do kterých řadíme kokain, pervitin, amfetamin, crack a MDMA
- halucinogenní látky kam spadá marihuana a hašiš (cannabinoidy), LSD a lysohlávky
URL: <<http://www.drogovaporadna.cz/o-drogach-obecne.html>> [cit. 2015-05-02].

Dělení dle Kaliny a kol. (2008) je nejrozsáhlejší. Autor využívá tohoto dělení:

- alkohol
- opioidy a opiáty
- farmaka s psychotropním účinkem
- konopné drogy
- halucinogeny
- psychomotorická stimulancia
- těkavé látky
- MDMA a taneční drogy

Ve zdrojích se můžeme setkat také s jiným dělením. Například Raboch a kol. (2001) člení drogy také podle míry rizika a to na tvrdé drogy (heroin, pervitin) a měkké drogy (např. Marihuana, hašiš)

3.2 Popis jednotlivých skupin drog

K bližšímu obeznámení je nutné, přiblížit si jednotlivé skupiny drog. V této podkapitole využívám dělení skupin drog dle Kaliny a kol. (2008), jelikož je toto dělení nejrozsáhlejší.

První skupinou, kterou je potřeba si nastínit, je skupina s názvem „alkohol.“ Raboch a kol. (2001) tvrdí, že problém zneužívání alkoholu bývá mnohdy bagatelizovaný z důvodu jeho legálnosti a tím se může zdát nebezpečný. Kalina a kol. (2008) popisuje, že tento problém nastiňuje fakt, že v ČR se spotřeba čistého alkoholu pohybuje kolem 10 ti litrů na jednoho obyvatele. Účinky intoxikace alkoholu závisí na požití dávce. Zprvu jde o pocit dobré nálady, energie a zvýšeného sebevědomí. Později dochází k ztrátě sebekritičnosti a zábran. Příznaky odvykacího stavu zahrnují pocení, úzkost, nevolnost, třes, hypertenzi, poruchy spánku a jiné.

Další skupinou je skupina opioidů. Dle Rabocha a kol. (2001) Jsou opioidy přírodní látky (opium, morfin) a syntetické deriváty (morfin, kodein, heroin, metadon aj.) Tyto látky se často používají mimo jiné v medicíně. Kalina a kol. (2008) dodává, že tyto látky jsou tlumivé a mají výrazný euforický účinek. Odhad problémových uživatelů je 10,5 tisíc. V Evropě hraje hlavní roli především heroin, který se však u nás užívá už jen zřídka a zpravidla jej zneužívají pouze starší uživatelé. Heroin byl dříve nahrazován “brownem”, což je tradiční Český opioid. Požití je nejčastější intranazálně, instravenózně, inhalace, per os, kouřením aj. Hlavním účinkem intoxikace je zklidnění, euforie. Intoxikovaný vnímá většinu činností pozitivně. Opioidy mají silné analgetické účinky. Odvykací stav se projevuje průjemem, tělesnou bolestí, pocením, zvýšením teploty, někdy dokonce i úmrtím.

Třetí skupinou jsou farmaka. Raboch a kol. (2001) popisuje skupinu farmak s psychotropním účinkem jako významnou skupinu, na kterou se velmi často váže závislost, jelikož bývají tyto látky velmi často předepisovány pacientům na úzkost a poruchu spánku. Dle Kaliny a kol. (2008) jsou opioidní analgetika shodná s opioidy, které byly již zmíněny. Látka bývá zneužívána per-os, často v kombinaci s věřším množstvím alkoholu. Hlavním účinkem je tupě euforitický stav, ospalost, zklidnění, redukce míry a strachu aj. U odvykacího

stavu je přítomen neklid, třes, pocení, nevolnost, případně epileptický záchvat, delirium, úmrtí.

Čtvrtou skupinou jsou konopné látky. Kalina a kol. (2008) uvádí, že konopné látky, vyráběné z konopí patří mezi látky s halucinogenním účinkem. Dle Nešpora (1994) do této skupiny řadíme například marihuanu a hašiš. Hašiš má v základu až desetkrát více účinných látek než marihuana. Jeden gram kvalitního hašiše může omámit až 3-4 osoby. Kalina a kol. (2008) dodává, že hlavní způsob aplikace je kouření, ale může být i per-os. Hlavními účinky intoxikace je zklidnění, euforie, zostření smyslového vnímání a veselost. Odvykací stav má lehčí ráz. Je přítomen psychomotorický neklid, poruchy spánku a pozornosti. Tento stav nebývá nijak specifický.

Halucinogenní látky tvoří pátou skupinu. Raboch a kol. (2001) označuje jako halucinogenní látky ty látky, které mají vliv na psychické vnímání člověka, které se projevuje jako přechodný psychotický stav. Jedná se o přírodní nebo syntetické látky podobné některým neurotransmiterům (noradrenalin, serotonin) Kalina a kol. (2008) dodává, že mezi přírodní látky této skupiny patří např. psylocybin, meskalin, durman a mezi syntetické LSD, PSP, ketamin. Způsob aplikace je nejčastěji per os, kouřením, sublingválně, výjimečně také injekčně. Účinky látky závisí na užití dávce a na duševním rozpoložení uživatele a jeho okolí. Typické jsou stavy, kdy je narušeno vnímání. Ve vyšších dávkách dochází k zrakovým a sluchovým iluzím. Přítomna je deformace vnímání času a prostoru a tok myšlenek je urychlen. Při vysazení halucinogenů obvykle nejsou přítomny žádné příznaky odvykacího stavu.

Nešpor (1994) se k psychomotorickým stimulanciím - tedy šesté skupině, vyjadřuje jako o látkách zvyšují tělesný i duševní výkon, který je však často v horší kvalitě. Do této skupiny patří například pervitin (metanfetamin), amfetaminy, fermetrazin, efedrin apod. Můžeme mezi ně zaradit také kofein. Kalina a kol. (2008) tuto skupinu obohacuje o kokain. V případě metanfetaminu a amfetaminu je zneužíván především nitrožilně, ale i intranazálně. Totéž platí i pro kokain, který se ve formě cracku užívá také kouřením. Při intoxikaci nastává pocit energie, mizí únava. Látky zvyšují hovornost a potlačují únavu a pocit hladu. Přítomna je psychická závislost, kdy přebývá silná touha po požití drogy. Nastává celková únava a neklid. Organismus je celkově vyčerpaný, což v krátké době po vysazení vymizí.

Předposlední skupinu tvoří těkavé látky. Kalina (2008) do této skupiny řadí toluen, aceton, chloroform, éter a složky některých lepidel, ředidel a rozpouštědel. Tyto látky jsou převážně chemické, cyklické, alifatické a aromatické uhlovodíky. Těkavé látky se používají především jako látky doplňkové, při nedostatku jiné drogy. Sekot (2010) dodává, že tyto látky jsou oblíbeny zejména u pubescentů a v sociálně slabších vrstvách - zejména u Romů. Oblíbenost toluenu je určena zejména nízkou cenou a dobrou dostupností. Kalina a kol. (2008) uvádí, že nejčastější formou užití je inhalace, kdy efekt dochází téměř okamžitě. Stejně rychle efekt také vymizí a to již po několika minutách. Stav intoxikace je podobný opilosti za přítomnosti krátké euforické fáze a poruch vnímání. Následuje stav spánku a kocovina. Po vysazení nastává opakovaná touha po droze a časté vnímání somatických obtíží.

Poslední skupinu tvoří taneční drogy. Kalina a kol. (2008) uvádí, že do této skupiny můžeme zařadit MDMA a látky jí podobné jako jsou MDEA, MDA. Sekot (2010) říká, že tato skupina látek je v dnešní době velmi oblíbená, zejména pak MDMA jinak zvaná extáze, zneužívaná zejména na tanečních párty. Je to syntetická droga považovaná částečně za halucinogen a částečně za amfetamin. Látka působí povzbudivě a má empatické účinky, je používána také díky pocitu "sblížení a porozumění", který navozuje. Kalina a kol. (2008) dodává, že obvyklý způsob aplikace je per os a účinek odeznívá po 5-7 hodinách. Nejdříve je přítomen neklid a zmatenost, které po chvíli mizí a nastupuje dobrá nálada, klid a pohoda, zvýšené empatické smýšlení, potřeba komunikovat a dotýkat se druhého. U této drogy je charakteristická mírnost intoxikace, halucinace většinou nebývají. Odvykací stav bývá doprovázen touhou po dalším užití drogy a neklidem.

4 Problematika závislosti

4.1 Popis závislosti

Sekot (2010) uvádí, že dle světové zdravotnické organizace WHO se vše na čem může vzniknout návyk označuje jako “drogová závislost”, kterou jinak nazýváme také toxikomanie, či narkomanie. Jakákoliv látka, která působí na duševní činnost a je opakovaně užívána se pak může stát drogou. Závislost u každého vzniká jinak, každý jej vnímá individuálně. Záleží na samotném jedinci a na druhu drogy. Existují jedinci, kteří se drogou nechají oslepit a je jim jedno, o jakou závislost jde, jestli na automatech nebo na drogách. Tito lidé nemají vnitřní sebekontrolu a mají velkou predispozici k závislostem. Nejvíce zisku na daních má společnost z cigaret a alkoholu.

Kalina a kol. (2003) tvrdí, že zatím nebylo prokázáno nic, co by jednoznačně zapříčinilo vznik závislosti. Většinou jde o kombinaci řady faktorů (např. fyziologické faktory v kombinaci se sociokulturními a psychologickými aspekty při tvorbě závislosti)

Fischer a kol. (2009) se k tématu predispozic vyjadřuje takto:

- Genetické dispozice – dosud není známo, zda existují specifické genetické dispozice vedoucí k závislosti. Komplexní porucha je vždy výsledkem fenotypových vlastností vznikajících na základě genetických predispozic společně s prostředím.
- Biologické dispozice – někteří jedinci mohou mít po požití drogy příjemné pocity a se zpracováním látky nemusí mít žádné problémy (nepocit'ují například kocovinu). Tímto způsobem vzniká chuť k opakovanému užití. Značnou roli tedy hraje metabolické zpracování.
- Psychologické dispozice - zvýšená tendence k zneužívání návykových látek je vázána na způsob užívání, uvažování, hodnocení a chování jedince. U některých jedinců je například nižší míra sebekontroly a volních vlastností. Dále mohou být příčinou osobnostní rysy, kdy může být u jedince přítomna touha stále vyhledávat nová dobrodružství a využívat riskantní strategie. Vyšší míra tendence k závislosti je také přítomna u osob s poruchou osobnosti a psychickým onemocněním. Sociální dispozice - genetické, biologické a psychologické faktory působí v sociálním prostředí, které tyto faktory u jedince ovlivňují. Patří sem například vliv rodiny, skupiny, sociální konformita a vliv životního prostředí.

Raboch a kol. (2001) tvrdí, že závislost se rychleji vyvíjí u mladistvých, u kterých mívá mnohem rychlejší spád.. Průběh mívá mnohem závažnější psychické a fyzické následky a bývá také dramatičtější s tím že komplikace bývají častější a mnohem závažnější. K syndromu závislosti dochází při opakovaném používání látky a diagnostikuje se pokud se nepřetržitě, či v krátkých intervalech vyskytují současně alespoň tři nebo více projevů, mezi které patří: silná touha po látce, potíže při kontrole užívání, patofyziologické stavy při nepřítomnosti látky, zvyšování dávek, opuštění ostatních zájmů a koníčků a následné užívání přes vědomé informace o škodlivosti.

4.2 Rozdělení závislosti

Dle Rabocha a kol. (2001) je v praxi využíván biopsychosociální stav vzniku a vývoje závislosti. Podle tohoto modelu je pro vznik, vývoj a průběh nutná interakce biologických, somatických, sociálních a společenských faktorů.

- faktory somatické a psychické- osobnostní předpoklady jedince, genetické dispozice
- faktory environmentální – záleží na jakém místě a v jakém prostředí jedinec vyrůstá a je vychováván (místo, kultura, tradice..)
- faktory precipující – jsou to faktory, které vyvolávají podnět k užívání látky

Fischer a kol. (2009) rozdělují vznik závislosti následovně:

- stadium experimentální – jedinec využívá drogu jen občas, pomáhá mu uniknout od reality a uvolnit se, přicházejí nové pozitivní zkušenosti a pocity, kdy na rizika není brán zřetel. Když se v této fázi podaří jedince podchytit, je šance na zanechání konzumace vysoká.
- stadium příležitostného užívání - droga pomáhá jedinci při fázích nudy a sociálních problémech. Při těchto situacích ji užívá. V této fázi není zatím přítomna závislost, jedinec si je vědom rizik a prozatím utahuje užívání látky.
- stadium pravidelného užívání – jedinec užívá drogu již pravidelně a popírá možnou škodlivost látky. Droga se stává prioritou a nastávají sociální problémy, kdy jedince nezajímá nic jiného než drogu užít.

- stádium návyku a závislosti je posledním stádiem, kdy neexistuje zájem o nic jiného, než o drogu. Sociální vazby jsou zpřetrhány (kromě vazeb s ostatními narkomany) Přítomny jsou viditelné a závažné sociální, psychické a somatické změny.

Sochůrek (2001) rozděluje stupně závislosti na droze jako:

- stadium experimentu
- stadium zneužívání drogy – droga je užívána již pravidelně a stává se prioritou
- stadium závislosti - rozděluje se na psychickou závislost, u které je nutkání brát drogu zapříčiněno psychickým stavem a fyzickou závislost, kdy je droga součástí látkové výměny a organismus si na ni zvykl. Při přerušení abúzu nastávají abstinenční příznaky.

Podle Sochůrka (2009) jsou nejdůležitější faktory pro vznik závislosti tyto: typ osobnosti, charakter a dostupnost drogy, struktura osobnosti, působení sociálního prostředí a podnět – spouštěcí faktor

5 Konopí

Kalina a kol.(2003) uvádí, že konopí je nejvíce zneužívanou nelegální látkou v Evropě a to především mladou populací kolem 15-24 let. Právě proto považuji za důležité věnovat konopí samostatnou kapitolu.

5.1 Historie konopí

Schultes a kol. (1992) uvádí, že dle indické tradice bylo konopí věnováno člověku proto, aby mohl poznat rozkoš, odvalu a zvýšit své sexuální touhy. Konopí je jedno z nejstarších pěstovaných plodin, které člověka doprovází více než 10000 let. Pěstování konopí se rozšířilo do celého světa. Rozlišujeme tři druhy konopí.

- konopí indické
- konopí seté
- konopí rumištní

tyto tři druhy konopí se od sebe liší vzhledem, vlastnostmi a strukturou.

Konopí se zprvu pravděpodobně využívalo díky odolnému vláknu. Dochované nálezy byly až z 18.století. V egyptské hrobce byl dokonce nalezen vzorek konopí starý 3-4 tisíce let. Staroíránská Zendavesta z roku 600 př. n. l. popisuje omamné účinky konopné pryskyřice a již v 9. stol. př. n. l. používali Asyřané konopné kadidlo. Lze předpokládat, že o psychoaktivních vlastnostech konopí věděli již staří obyvatelé Číny kolem roku 2000 př. n. l. a také jich využívali. Užívání konopí bylo v Číně spjato s šamanismem. Později, v 15. století kdy do Číny začali pronikat první Evropané, se však omamné rostliny používaly již jen jako zdroj odolného vlákna. Konopí pochází pravděpodobně z Číny. Kolem roku 300 př. n. l. Řekové a Římané věděli o omamných účincích konopí, avšak kvůli těmto účelům jej často nevyužívali. Řecký filosof Démokrit uvádí, že rostlinu pili společně s vínem a myrhou a že tento nápoj navozoval jasnovidcké stavy. Do Evropy proniklo konopí ze severu. Zájem o rostlinu prudce vzrůstal a konopí se začalo pěstovat i v Britských koloniích Nového světa a to nejprve v Kanadě, Virginii a do Nové Anglie byl dovezen roku 1632. Poté se rozšířilo do Španělských kolonií, do Chile a roku 1554 do Peru. Archeologické nálezy z Německa, staré 2500 let naznačují, že jedlá semena z konopí byla používána jako potrava našich předků. V tradičních východoevropských kuchyních byla tyto semena používána již od dávných dob. Konopí bylo také využíváno pro své léčebné vlastnosti.

Již před 5000 lety předepisoval tehdejší čínský císař konopí jako lék při léčbě malárie, zácpě, revmatických obtížích atd. Další čínský bylinkář zas předepisoval konopí jako analgetikum při operacích. Tato bylina byla především uctívána v Indii, kde bylo konopí ceněno více, než kterékoliv jiné léky, které měli vliv pouze na organismus nemocného a bylo doporučováno na léčbu všemožných nemocí. Kalina (2003) uvádí, že poté co se konopí rozšířilo do všech zemí světa, začalo se často pěstovat zejména pak v oblastech s teplým klimatem. Pěstuje se však i nadále všude, včetně ČR. Nejvíce kvalitní konopí najdeme zejména na Moravě. Účinné látky konopí byly identifikovány v roce 1964, kdy bylo objeveno, že aktivními látkami na psychiku jsou cannabioidy.

5.2 Popis drogy a její účinky

Raboch a kol. (2001) uvádí, že Cannabioidy (hašiš, marihuana) jsou souhrnně označovány jako psychoaktivní substance, pocházející z tzv. indického konopí. Psychotropní efekt marihuany a hašiše má na starosti látka, nazývaná tetrahydrokanabinol, neboli THC.

Kalina a kol (2008) popisuje Cannabioidy takto:

Marihuana jsou sušené lístky a květy ze samičí rostliny konopí. Barva závisí na kvalitě, ale nejčastěji je tmavě zelená až černo zelená. Dobré zpracování značí malé hrudky při sobě vyznačující se jemnou lepivostí a aromatem. Marihuana v Čechách někdy nebývá pročištěná. Domácí marihuana má cca 2-8% účinných látek THC, zahraniční cca 6-14% (v některých případech i více) V souvislosti s černým trhem se pak pěstují po domácku šlechtěné rostliny, které sahají až za hranice účinných látek 20%.

Hašiš je konopná pryskyřice obsahující malý obsah květů a nečistot. Barva je tmavě zelená, až tmavě hnědá, podle toho jak je pryskyřice pročištěná. Obsah aktivních látek může být až 40%. Raboch a kol. (2001) dodává, že hašiš je pryskyřičnatá hmota, produkovaná květy a listy horní části konopí a obsah THC je téměř pětinašobně vyšší než u marihuany. Z hašiše se také vyrábí hašišový olej, který má ještě vyšší obsah THC.

Kalina a kol. (2008) uvádí, že neurobiologickým mechanismem účinku THC je jeho vazba na receptory v mozku, které za normálních okolností vážou endogenní látky s obdobným účinkem, které nazývají anandamidy. Tyto látky, vlastní tělu, navozují pocit uvolnění a euforie. Vnější přívod THC vytěsňuje anandamidy z vazby na receptory v mozku a při dlouhodobém užívání brání jejich produkci.

Raboch a kol. (2001) tvrdí, že obvyklým způsobem aplikace je kouření marihuanové cigarety, dýmky, nebo užití per os. Gottlieb (1995) uvádí, že při kouření nastupuje účinek téměř okamžitě, či v několika minutách. Pokud je marihuana požitá per os, například v pokrmu, účinek se objeví po 30-90 minutách, kdy je zaregistrováno první stádium, které postupem času stále narůstá a intoxikace má delší ráz (někdy až 8 hodin a déle.) Nešpor (1994) uvádí, že po vykouření jedné cigarety je po 4-8 dnech v buněčných membránách přítomno až 50 % THC, po 30 dnech 10-20% a po 48-138 dnech 1%. Může se tedy předpokládat, že při pravidelném užívání se THC hromadí v těle a poškozují tak tělesné i duševní zdraví. Pouhý jeden gram hašiše dokáže omámit až 4 osoby.

Z většiny zdrojů lze vyčíst, že právě marihuana a jiné konopné látky tvoří jednu z nejvíce zneužívaných látek. Procenta zkušenosti, či dokonce s pravidelným užíváním konopí jsou mnohdy opravdu vysoká. Sekot (2010) uvádí, že více než 50% studentů má zkušenosti

s marihuanou. Z aktuálních diskusí lze také vyčíst, že mladiství nesouhlasí s nelegalizací této drogy, která je v mnoha směrech podle nich méně nebezpečná, než společensky uznávaný alkohol.

Dle Kaliny a kol. (2008) má počáteční intoxikace několik fází. První fáze obsahuje sevřenost a úzkost, která je přítomna především u začátečních uživatelů. V druhé fázi nastává pocit euforie, zklidnění a blaženosti za přítomnosti bezdůvodného smíchu. V poslední fázi, kdy účinek odezní je přítomna zmatenost, otupělost a únava.

Schulltes a kol. (1992) uvádí, že hlavní příznaky intoxikace jsou nejčastěji zasněnost, kdy na povrch vyplouvají zapomenuté události s doprovodem útržkovitých myšlenek. Je změněné vnímání času a prostoru. Vyšší dávky navozují sluchové a vizuální halucinace. Přítomny jsou pocity štěstí, euforie, vzrušení, bujarost, smích. Někdy přichází pocit deprese, který je přítomný zejména při konci intoxikace. Důležitým znakem je, že i když je chování do velké míry impulsivní, jen málokdy dochází k projevům násilí či agrese.

Kalina a kol. (2008) tvrdí, že příznakem intoxikace jsou zarudlé oči, sucho v ústech, zvýšená chuť k jídlu a tachykardie. Nepříjemné obsedantní myšlenky, poruchy krátkodobé paměti, stavy zmatenosti, úzkostný ráz až panická ataka, halucinace, akcelerace srdeční akce, zhoršení jemné motoriky.

5.3 Komplikace a rizika užívání

Kalina a kol. (2008) uvádí, že dosud nebyl zaznamenán případ předávkování THC s následným úmrtím. Konopí nevyvolává somatickou závislost, nýbrž psychickou, která se dostaví u 8-10% uživatelů, kteří THC požívají pravidelně. Také není popisován způsob tolerance, při kterém by uživatel musel zvyšovat dávky.

Kalina a kol. (2008) dále uvádí, že při častém, dlouhodobém a nadměrném užívání jsou přítomny jemné poruchy kognitivních funkcí a to zejména zhoršování krátkodobé paměti a neschopnost soustředění. Poruchy kognitivních funkcí jsou přítomny u akutní intoxikace.

Raboch a kol. (2001) uvádí, že při pravidelném užívání může také dojít k poškození dýchacích cest a plic, ve formě chronických zánětů. U těžkých kuřáků může dojít ke vzniku plicního karcinomu, neplodnosti, snížené produkce testosteronu u mužů, výskyt anovulačních cyklů u žen, předčasné porody s tím že novorozenci mohou mít nižší váhu než je v normě. Dlouhodobé užívání může vyvolat depresivní stavy. Stejně jako u konzumace jiných halucinogenů mohou známky intoxikace maskovat příznaky psychotického onemocnění s podobnými příznaky.

Kalina a kol. (2003) dále dodává, že při pravidelném užívání je možný "Flashback", což je nepříjemný stav, který se může objevit při špatném naladění, při delší depresi, nebo v přítomnosti neznámých nepříjemných lidí atd. Může dojít k rozvoji paranoidního stavu, kdy má dotyčný pocit, že ho lidé sledují, pomlouvají, nebo že jej chytí policie za nezákonně držení "trávy", přesto že ji již nemá u sebe. Může také dojít k velmi hlubokým depresivním a úzkostným stavům a to zejména u jedinců, kteří mají vytvořenou či vrozenou dispozici. Při vystupňování může dojít až k panickému stavu, kde je nebezpečí sebepoškození a agresivního chování vůči okolí. Občas se tak může stát při velkém požití dávky. U disponovaných jedinců může velmi zřídka dojít k mírným stavům zmatenosti a ty pak můžou přejít v různé psychotické roviny a projevit se zmateností, dezorientací, poruchami myšlení atd.

6 Pervitin

6.1 Historie pervitinu

Escohorado (1996) tvrdí, že ve třicátých letech, kdy byly na trhu volně dostupné aminy¹, které se vydávaly v lékárnách v podobě běžných léků. Ve zdrojích se můžeme setkat s názorem, že pervitin je česká droga. Viz. Doležal a kol. (1998), který uvádí že látka byla produkována v Německu a v tehdejší protektorátě Čechy a Morava. Zde se v archivech a knihovnách měla nacházet receptura na výrobu této drogy, kterou měl kdosi získat a pak šlo jen o předávání znalostí dál. Mnozí autoři s tímto tvrzením však nesouhlasí. Například Sochůrek (2001), který tvrdí, že pervitin byl vyroben roku 1888 v Japonsku a do Evropy dostal až v roce 1929. Escohotado (1996) dále uvádí, že tento přípravek byl podáván vojákům se za 2. světové války na zvýšení výkonnosti, potlačení hladu, nevolnosti a spánku. Droga se velmi rychle stala oblíbenou především u Němců, Italů, Japonců a Angličanů a to i přes to, že již tehdy bylo zaznamenáno smrtelné otravy u lidí. Po válce se látka rozšířila do ulic kde měla již v roce 1950 za následek milion konzumentů s poškozením mozku, diagnózou silné schizofrenie, nebo sebevražednými tendencemi. Droga byla tehdy propagována i nejrůznějšími reklamami a to zapříčinilo, že byla zanedlouho stejně prodáváným zbožím jako pastilky proti kašli. Tato doba je také spojována se začátky dopingu ve sportu, který měl za následek četná úmrtí, onemocnění, nebo psychickou újmu. Přes to, že droga byla oblíbená v mnoha zemích, v tomto období se o uživatelích mluví jako o “umírněnějších”. Možná díky tomu, že droga neměla nálepku “zakázaného ovoce”, jelikož byla dokonce i lékaři předepisovaným lékem na zvládnutí zkouškového období u studentů. Později byl omezen volný přístup těchto látek.

Doležal a kol. (1998) uvádí, že v ČR probíhal drogový problém za dob tehdejší ČSSR, která byla uzavřená a bránila přístupu k drogám zahraničního původu. Zdroje byly tedy domácí. V tomto období se hodně kouřila marihuana a zneužíval se morfin. Pervitin přichází na scénu až koncem 70. a začátkem 80.let společně s těžkým opiátem hydrocadonu (“brown”). Tyto látky byly stejně jako v jiných zemích i u nás volně dostupné v lékárnách. Sochůrek (2001) dodává, že zejména po roce 1989 se pervitin spolu s dalšími klasickými drogami (heroin, MDMA, marihuana) začal šířit do ČR a jeho oblíbenost nabírala vysoké obrátky. Byl oblíbený zejména mezi mládeží a podnikateli.

¹ Dle Kaliny a kol. (2008) jsou aminy skupina, kam můžeme zařadit metanfetamin (pervitin)

Doležal a kol. (1998) dále uvádí, že drogy se rozšiřovaly především v Praze. Výrobci drog pod sebou měli několik stálých zaměstnanců, kteří se starali o prodej drog. Jednalo se o společenství cca 15-20 lidí, navzájem se znajících, které se jen velmi málo rozšiřovalo. Většina těchto osob byla v minulosti již trestána a policie je dobře znala. Droga byla také u nás zpočátku vyráběna z volně dostupných léků, což však později nebylo možné, jelikož se kolem 80.let staly vydávanými na lékařský předpis. V těchto letech prudce stoupla trestná činnost, kdy bylo nejčastější vloupání do nemocnic a lékáren, kde byly odcizovány léky, prázdné recepty a razítka, nebo vyjíměčně chemikálie z chemického či farmaceutického průmyslu. V 2. pol. 80.let se drogy rozrostly po celé ČR a díky gradaci problému se o tomto tématu začalo hodně mluvit a psát. Jako klíčový je uváděn rok 1990, kdy byl zaznamenán masivní nárůst omamných a psychotropních látek na území ČR. Zasažena je především mládež. Průzkum zaznamenává až 200% nárůstu drogově závislých prvokonzumentů ve věkovém rozmezí 12-16 let.

6.2 Popis drogy a její účinky

Kalina a kol. (2008) uvádí, že metanfetamin (pervitin) patří do skupiny aminů, kam můžeme zařadit i amfetamin a MDMA. Pervitin je stimulační droga, která způsobuje povzbuzení organismu. Účinek spočívá ve zvýšení hladiny dopaminu, noradrenalinu, někdy i serotoninu na synapsích CNS. Po požití se zvyšuje koncentrace mediátorů v synaptické štěrbině a zvyšuje se přenos signálu na postsynaptický neuron. Raboch a kol. (2001) tvrdí, že pervitin, spolu se zvýšeným dovozem amfetaminů ze západní Evropy je velmi lehce dostupnou drogou, která se podílí na velké prevalenci uživatelů a závislých osob. Pervitin a marihuana jsou nejvíce zneužívanými látkami na území ČR.

Illes (2002) o pervitinu tvrdí, že má vzhled krystalického prášku, jehož barva závisí na způsobu přípravy. Pokud je vyroben z čistého efedrinu, má bílou barvu, ale když je vyroben z efedrinu získaného z léků na předpis, může mít barvu nahnědlou. K účinnosti českého pervitinu dodává Ganeri (1996) že jeho účinné látky se pohybují kolem 50% a zbytek tvoří jiné příměsi. Většinou je podáván v igelitových sáčkích nebo papírových obalech, pro které se používá název "psanička." Kalina a kol. (2008) ke způsobu aplikace tvrdí, že nejčastější způsob užití je nitrožilně, často také intrazálně. Méně častý způsob aplikace je per os, nebo inhalací. Sekot (2010) se k nitrožilnímu podání vyjadřuje jako k jednomu z nejnebezpečnějších způsobů aplikace. Po vpíchnutí drogy do tepny se do organismu dostanou veškeré škodlivé látky, naopak od jiného způsobu aplikace. Nešpor

(1994) dále dodává, že u nitrožilního způsobu podání je také největší riziko otrav, infekcí a přenosu hepatitidy C a HIV.

Raboch (2001) tvrdí, že při intoxikaci nastává dysfunkčnost jednání a změna vnímání společně s výskytem některých znaků, jako jsou: zvýšená energie, euforie, potřeba družnosti, či naopak odmítání kontaktu s druhými, sebezpečňování, labilita, hrubost, agresivita, opakování různých úkonů několikrát za sebou, sluchové či taktilní iluze, halucinace, paranoidní myšlenky a chování aj. Dále jsou přítomny minimálně dva z faktorů jako jsou: poruchy srdečního rytmu, tachykardie, vyjímečně také bradykardie, vysoký či nízký krevní tlak, zimnice, pocení, pocit na zvracení (nauzea), rozšíření zornic, ztráta tělesné hmotnosti, svalová slabost, bolest hrudníku, křeče a celkový neklid. Liba (2001) dodává, že intoxikovaný jedinec má většinou pocit dobré nálady, přemrštěné energie, zrychleného myšlení společně se zrychlenou intelektuální funkcí a ztrácí zábrany téměř vůči všemu. Údajně se zvyšuje kapacita mozku a nastává pocit zvládnout vše náročné. Častá je také sexuální náruživost, zapříčiněná vystupňováním libida, kterou však většinou není možno uskutečnit a nastává impotence.

Kalina a kol. (2003) uvádí, že pervitin společně s veškerými stimulacii působí jako anorektikum. Organismus je po celou dobu účinku v napětí a připraven na vrcholný výkon, což vzhledem ke snížené chuti k jídlu vede k rychlé ztrátě hmotnosti. Díky tomuto účinku je pervitin velmi často zneužívaný jako "lék na hubnutí".

Kalina a kol. (2003) dále uvádí, že po vyprchání účinku drogy nastává "dojezd", který je zapříčiněný náhlým nedostatkem neuromediátorů. Tento stav je jako "daň" za předešlé příjemné pocity navozené drogou. Subjekt upadne do deprese a je celkově unaven a skleslý, bolí ho klouby a celé tělo. Následuje dlouhý spánek, doprovázený "vlčím" hladem .

K syndromu závislosti na pervitinu se vyjadřuje Raboch (2001) který tvrdí že u této drogy je přítomna psychická závislost, která při častém požívání nastupuje velmi rychle. Odvykací stav se projevuje únavou, dysforií, sklíčeností, poruchami spánku s nepříjemnými sny a celkovým útlumem.

6.3 Rizika spojená s užíváním

Raboch a kol. (2001) uvádí, že velká rizika nastávají také při několikedenním užívání látky neprodleně za sebou, kdy dochází k masivní dehydrataci a celkovému vyčerpání

organismu. Požívání nekvalitně vyrobeného produktu na sebe váže vážná rizika, kdy může být vyvoláno toxické poškození organismu.

Raboch a kol. (2001) říká, že uživatel může požit větší míru drogy, nebo mu “nesedne”. Tehdy nastává otrava, která se projevuje silnou bolestí v čele, úzkostí, křečmi, deliriem, vysokou teplotou. Při předávkování je pocíťována silná bolest na hrudi a možný pád do bezvědomí, až na dvě hodiny. S rozvojem závislosti dochází také k značným sociálním problémům, kdy není jedinec schopen provozovat normální činnosti, práce, péče o sám sebe a rodinu. Autor také zmiňuje že velmi typická je také psychotická reminiscence, jinak zvaná “flashback” kdy nemusí mít souvislost s přímým užitím psychotropní látky a přesto je vyvolaný stav jakoby se intoxikace vrátila. Jsou to krátkodobé poruchy vnímání, přítomnost halucinací, intenzivních emocí a tělesných pocitů. Přítomna je také porucha vnímání vlastní podoby “jánství”. Tento stav může trvat několik vteřin, ale i hodin, Vyskytuje se nejčastěji při dřívějším požití halucinogenů.

Raboch a kol. (2001) dále uvádí, že při opakovaném užívání mohou vznikat organické mozkové psychosyndromy spojené s demencí. Je dokázáno, že u 10% zemřelých byly nalezeny změny v mozku. Je přítomný neklid, napětí, úzkost, panika, poruchy spánku, podrážděnost, zvracení, nevolnost, sucho v ústech, celková sešlost, nereagující rožířené zornice, krvácení v plicích, slezině a játrech, bolesti u srdce, bolesti kloubů, zvýšení šlachovných a okostnicových reflexů.

Raboch (2001) dodává, že častá je psychotická porucha, která se vyskytuje během intoxikace, či po odeznění psychoaktivní látky. Nesouvisí však k akutní intoxikací či odvykacím stavem. Typické jsou halucinace, nejčastěji sluchové a paranoidní bludy. Dále je velmi typický amnestický syndrom, jež je stav charakteristický výrazným zhoršením krátkodobé paměti, kdy však paměť, bezprostřední paměť, vědomí a kognitivní funkce nejsou narušeny.

Kalina a kol. (2003) uvádí, že snad nejznámější psychotickou poruchu vyvolanou užíváním psychostimulancií je “toxická psychóza.” Tato psychóza může vzniknout i jediným požitím drogy, častěji se však vyskytuje při opakovaném užívání. Projevuje se nepříjemným stavem, nazývaným jako “stíha”, kdy jsou přítomny halucinace a bludy. Psychóza se rozvíjí pozvolna, zpočátku si subjekt uvědomuje, že jsou to následky drogy, ale tento pocit posléze mizí. Tento stav začíná jakousi vztahovačností, kdy má subjekt pocit, že se veškeré situace točí kolem něj, že právě on je ve středu dění a všichni ho chtějí “dostat”. Hlavními známkami

rozvinuté toxické psychózy jsou domněnky, že uživateli chce někdo ublížit, zřetelné postižení nálady

s tím, že přítomny jsou zrakové, sluchové a taktilní halucinace. Toxická psychóza je mnohdy neodlišitelná od schizofrenie. Escoto (1996) dodává, že toxická psychóza může být vyvolána i miniaturní dávkou, menší než desetina gramu. Hrozí riziko otravy, jelikož metabolizace je pomalejší než například u kokainu jelikož se musí dávka zvyšovat, aby účinek drogy zůstal stejný. Opakované užívání způsobuje nespavost, zvýšenou agresivitu a nechutenství. Velmi časté je dle Kaliny (2008) léčení toxických psychóz heroinem, kdy si toxikoman myslí, že tímto způsobem vše vyřeší. Nastává však složitý kolotoč, který na sebe vyjma vzniklé závislosti na heroinu váže i další sociální rizika, jako je prostituce, krádeže, kriminalita.

III Praktická část

1 Hypotézy

Cílem současný pohled respondentů na jejich minulost spojenou s pervitinem, jejich emoce a životní styl po vyléčení. Co vše droga v jejich životě ovlivnila, včetně vztahů v jejich okolí, rodině a práci. Jsou proto důležité veškeré informace po vyléčení, v průběhu léčby, i před drogovou závislostí.

Hypotéza 1: Uživatelé pervitinu pochází z nestabilního rodinného prostředí, či neúplných rodin

Hypotéza 2: Po ukončené léčbě vnímají všichni respondenti pervitin negativně

Hypotéza 3: Respondent se ze závislosti vyléčil pouze odbornou léčbou v psychiatrické nemocnici

Hypotéza 4: Po vyléčení okolí chovalo k jedinci odstup a zavrhovalo jej

2 Kazuistiky:

Ludmila

Ludmile je 24 let. Vystudovala obchodní akademii. V současné době studuje vysokou školu a zároveň pracuje jako recepční v hotelu. Pochází z věřící rodiny. Dětství měla spokojené a vzpomíná, že tehdy trávila její rodina mnoho času pohromadě. Ve 13 ti letech od nich však otec odešel a to Ludmila velmi těžce nesla. Se sestrou zůstaly žít s tehdy nezaměstnanou matkou a s otcem se přestaly vídat. Matka si později našla přítele, kterého Ludmila neměla ráda. V současné době má Ludmila s oběma rodiči dobrý vztah, i když se s nimi moc nevidá. Matka je pro ni stále velkou oporou.

S pervitinem se poprvé setkala v 16ti letech, ve skupině přátel na pervitinu závislých. Slovně ji informovali o „skvělých“ účincích drogy. Ludmila se nejprve zdráhala, ale pak si s kamarádkou drogu společně vyzkoušely. První dávka očekávaný účinek „nepřinesla“. Proto drogu vyzkoušela opakovaně. Účinek drogy se dostavil a byl příjemný.

Zprvu užívala drogu jen kvůli pocitu „frajeřiny“, ale později ji potřebovala k navození sebevědomí. „Když jsem nebyla vyjetá, měla jsem sebevědomí na nule a cítila jsem se trapně. Stačilo, aby se na mne na ulici někdo jenom podíval.“ Ludmila uvádí, že pokud neměla drogu, trpěla pocity méněcennosti, byla skleslá, měla deprese a dny trávila v posteli. Do školy chodila pouze pod vlivem drogy, neměla sílu ani vstát z postele.

V době intoxikace zažívala pocit štěstí a dobré nálady. Měla tolik energie, že byla schopna udělat za krátký čas velkou spoustu práce. „Takhle si člověk dá malou lajničku a vydrhne celej byt, udělá úkoly a seminárky, nakreslí osm obrazů do pokoje a ušije si šaty.“ Později, když drogu užívala ve velkém množství, se její stav intoxikace projevoval paradoxně klidným vyrovnaným stavem. „To jsem pak jen dokázala osm hodin sedět na židli, poslouchat hudbu, která mi přišla naprosto magická a říkala jsem si, jak je svět nádherný.“

A dodává, že drogu požívala pouze intrazálně, nikdy ji nepožila nitrožilně.

Ludmila si paradoxně, po celé dva roky závislosti na pervitinu, škodlivost drogy uvědomovala. Chtěla přestat, ale chuť po droze byla silnější. Při koncích účinku, takzvaném „dojezdu“ se zaříkávala, že si ji příště nedá. Ale po dvou dnech se situace opakovala. Během „závislosti“ zažila občasné chvíle, kdy byla i tři týdny bez drogy. V tomto období se však cítila skleslá a záviděla lidem, kteří mohou být „pod vlivem.“ Konečné rozhodnutí situaci řešit přišlo v době, kdy Ludmila už dál nemohla. Používala drogu několik dní v celku. „Tím jak jsem jela několik dnů za sebou, rozjížděla se mi psychóza a mně bylo fakt strašně.

Byla jsem jako blázen. Slyšela jsem hlasy a viděla jsem divný věci a to i třeba druhý den, co už jsem si nic nedala. Naštěstí to pak další dny ustalo.“ Později si uvědomila, že už nemá s kým drogu užívat, protože přátelé podstoupili léčbu. Ludmilu nebavilo požívat drogu sama a cítila se jako „vyvrhel.“ Dodává, že jeden z klíčových momentů byl, když přišla k ránu domů a matka, o které si myslela, že po celou dobu o závislosti neví, na ni začala křičet a chtěla ji odvézt na léčení. I když se druhý den matka k situaci nevyjádřila, v dceři to zanechalo hlubokou stopu.

Ludmila se ze závislosti „samoléčila“. Nepodstoupila léčbu v žádné psychiatrické nemocnici. I když odvykání bylo velmi náročné. “Někdo mi někde řekl, že odvykání pervitinu je nenáročné, protože se jedná pouze o psychickou závislost. Ale pravda to není.“ Podle Ludmily je forma psychické závislosti opravdu těžká. A lidé ji bagatelizují. Klientka měla naštěstí oporu v přátelích, v rodině a ve spiritualitě. Dále dodává, že k tomu aby člověk “přestal”, je potřeba vlastní rozhodnutí, pevná vůle a dostatečná motivace.

Po návratu do “života bez závislosti” popisuje silné, negativní emoce, způsobené snadnou dostupností pervitinu ve svém okolí. Po úspěšné abstinenci změnila pohled na své okolí. U drogově závislých kamarádů viděla, že jediným pojítkem mezi nimi je pouze droga. Nicméně ti ostatní jí byli po celou tu těžkou dobu velkou oporou.

Dodnes se Ludmila ve svém každodenním životě s drogou ve svém okolí setkává. Ať už je to barman v baru, kam s kamarádkou zajdou po práci, nebo spolužák ze školy. Drogou je v podstatě “obklopena” neustále. Po čase však změnila žebříček hodnot, ze kterého se pervitin postupně vytratil. A to natrvalo.

V poslední době vnímá Ludmila drogovou závislost, jako zlo, který ničí jedince a celou společnost. Uvádí, že veškeré pozitivní emoce, které je schopna tato droga navodit, se postupně obrátí v neprospěch uživatele. I přes všechno to špatné je za zkušenost s pervitinem vděčná. „Skončila jsem ve správnou chvíli, proto zkušenost s drogou hodnotím pozitivně. Kdybych, ale dál pokračovala, vím že mi vezme všechno.“

Ludmila se v současné době cítí dobře. Je ráda, že udělala razantní krok a může se naplno zabývat činnostmi, které jejímu životu dávají nový smysl. Na své minulosti by však nic neměnila. Díky těmto negativním zkušenostem duševně vospěla.

Bydliště: Praha

doba pravidelného užívání: 2 roky

doba od posledního užití: 6 let

Radka

Radce je 25 let. V současné době studuje na vysoké škole. Ve svém volném čase pomáhá dětem a mladistvým, závislým na drogách.

Na dětství nemá dobré vzpomínky. V jejich třech letech se rodiče rozvedli, nicméně žili ve společné domácnosti i nadále. Každodenní soužití doprovázely hádky a konflikty .

Otec je všechny bil. A tak k němu chovala Radka odstup. Matka chtěla od otce odejít, ale zároveň chtěla, aby rodina zůstala úplná a děti měly hezké dětství. Což se nedařilo. Z Prahy se přestěhovali do menšího města. Po otcově tříleté hospitalizaci v nemocnici z důvodu zdravotních komplikací se rodiče konečně rozvedli. Radka žila s bratrem, matkou, a novým matčíným přítelem, ve společné domácnosti. Přítele neměla ráda.. „Vnímala jsem ho jako narušitele a snažila jsem se získat matčinu pozornost.“ S matkou si přestala rozumět a začal koloběh nespočtu hádek, kdy Radka skončila každý měsíc na ulici.

V současné době se Radka snaží s rodiči vycházet dobře. Uvádí, že si spolu svým způsobem i rozumí. Nevídají se často. S otcem jeden den v měsíci a s matkou jednou týdně.

S pervitinem se Radka setkala poprvé ve svých 13ti letech. Pohybovala se ve společnosti lidí, kteří byli drogově závislí. Ale až o dva roky později pervitin sama vyzkoušela. Tou dobou procházela těžkým životním obdobím. Intoxikace pro ni znamenala novou zkušenost, dobrou náladu ale hlavně zapomnění. Po dobu 1,5 roku užívala pervitin třikrát týdně.

„Matka o tom samozřejmě nevěděla, protože o mě v té době neměla vůbec zájem. Během mé závislosti jsme pořád bydleli všichni společně. Když už naše hádky začaly být neúnosné, přestěhovala jsem se k přátelům a moje závislost se ještě více prohloubila.“

Radka si uvědomila, že má se závislostí na pervitinu problém a chtěla přestat. Málem ji vyhodili ze školy, měla absence v docházce, neplnila žádné povinnosti. Přišly deprese a zhoršil se i její zdravotní stav - objevily se alergie a závažné dýchací potíže v době intoxikace. Měla potřebu od základu svůj život změnit.

Rozhodla se situaci řešit. Přestěhovala se od party toxikomanů k prarodičům na venkov. A s bývalými přáteli přerušila veškeré styky. Uzavřela se hodně do sebe a s nikým nekomunikovala. Upnula se ke spiritualitě a k četbě literatury.

Začátky abstinence byly pro Radku velmi těžké. Našla si náhražku, marihuanu. Chodila často na procházky, snažila se hledat potěšení v maličkostech. „Cítila jsem se osvobozeně od pervitinu a postupně jsem si uvědomovala, že mi více vzal, než dal.“ Začala si více rozumět s matkou, které se po vyléčení ze závislosti na pervitinu svěčila.

Problém se kterým se Radka každý den setkává, je neustálý kontakt s lidmi drogově závislími na pervitinu. Nicméně přiznává, že méně návykové drogy - MDMA občas použije i nadále.

Radka uvádí, že jí pervitin dal nespočet zkušeností, za které je ráda. A co jí vzal, to je zdraví a pevná vůle. Uvědomuje si, že abstinence je běh na dlouhou trať.

V ohledu na minulost by neměnila nic. Za zkušenosti, byť negativní, je ráda. Využívá je nyní ve své práci s drogově závislími dětmi a mladistvými.

Při otázce, jak se nyní cítí zodpověděla, že depresivně a ve stresu, stejně jako po celý svůj život. V ohledu na minulost, kdy byla uživatelkou pervitinu, je to ale mnohem lepší.

Bydliště: Praha

doba pravidelného užívání: 1,5 roky

doba od posledního užití: 7 let

Barbora

Barboře je 25 let, studuje vysokou školu a brigádně si ke studiu přivydělává. Bydlí s přítelem. Když byly Barboře tři roky, umřel její otec. Byl před svou smrtí závislý 13 let na pervitinu. Vyrůstala sama s matkou, která se jí snažila dát vše co mohla. Mezi dcerou a matkou vždy panovalo jisté napětí, vztah nikdy nebyl harmonický. Barbora vnímala matku jako hysterickou a panickou ve všech směrech. Silně věřící matka se Barboru snažila vychovávat cestou víry a stanovovala někdy až příliš tvrdá pravidla. Matka silně zapřísáhla proti drogám vychovávala dceru stylem: „Podíváš se na cigaretu, jsi závislá, podíváš se na drogy, jsi pod mostem.“

V současné době mají s matkou dobrý vztah a vídají se v rámci možností, jelikož bydlí v jiném městě. Barbora ale uvádí, že jí stále rozčilují některé matčiny vlastnosti, které nemůže vystát.

Na základní škole byla Barbora šikanována, a to se s ní vezlo až na střední školu. Bylo to pro ní hrozně období a díky tomu má na dětství ošklivé vzpomínky. „Trpěla jsem pocitama deprese a měla jsem silně narušenou osobnost. Nenáviděla jsem se. Když jsem se na sebe koukala do zrcadla, tak jsem si nadávala a vlastně jsem se na sebe ani koukat nemohla.“

V patnácti letech poznala chlapce, který se později přiznal, že je závislý na pervitinu. „Byla jsem v šoku, protože mi máma vtloukala do hlavy, že ten kdo fetuje je troska a bydlí pod mostem a tenhle kluk měl práci, vypadal normálně a přitom fetoval.“ Barbora chtěla také drogu vyzkoušet, ale přítel nedovolil. Opakovaně naléhala, až souhlasil. „Zkusila jsem první čáru a byla to láska na první pohled.“ Po prvním užití si Barbora drogu rychle oblíbila. Dodala jí sebevědomí a pocit štěstí. Na což nebyla šikanovaná, přehlížená dívka zvyklá. Konečně se lidé o ní začali zajímat a měli ji rádi. Přítel jí seznámil se svými, na pervitinu závislými přáteli. Konečně byla šťastná.

Zpočátku užívala Barbora pervitin jen příležitostně. Později se však dávky zvyšovaly. V tomto období se vystupňovaly problémy s matkou a ze školy byla vyloučena.

Matka nic netušila. Informovaly jí až dceřiny spolužačky, s tím, že Barboře chtějí pomoci. Šokovaná matka ihned zavolala záchrannou službu. Pro Barboru to bylo ponižující a trapné. „Přišli pro mě dva týpci, který si nandali rukavice, jak kdybych byla nějaká špína.“

Barbora byla odvezena na detoxikaci. „ Tam prostě byli samý heráci a toluenáci a já jsem si říkala co tu dělám.“ Barbora vzpomíná, že náplní detoxikace bylo koukání na televizi a spánek, za 24 hodinového dozoru sester. Na pobyt má velmi špatné vzpomínky. Prožila mnoho krizových situací - toužila po samotě, po chvílce soukromí. Odešla proto na

toaletu, kde si zhasla a sedla na zem. Přišla sestra, a nařídila, ať se vrátí zpět na lůžko. Barbora odporovala a tak si pro ni přišli dva ošetřovatelé. Spoutali jí do svěrací kazajky, přivázali k posteli. Dostala injekci. Nemohla hýbat krkem, brečela, dusila se. Na úporné prosby, že nemůže dýchat, personál reagoval výsměchem a nevhodnými poznámkami. Dalším otřesným zážitkem bylo pro Barboru chování a komentáře ošetřující lékařky. Při ranní vizitě se vyjádřila, že dívka skončí stejně na ulici jako prostitutka.

Po detoxikaci byla převezena do komunity v Praze, kde personál tvořily řádové sestry. Tam se jí líbilo. Po třech týdnech pobytu přemluvila matku k návratu domů. Matka slibům dcery uvěřila. „První věc kterou jsem udělala, když jsem přijela domů bylo, že jsem si šla dát čáru.“ A tak se po více než měsíční abstinenci Barbora k droze opět vrátila. K zásadnímu obratu došlo, až po rozchodu s přítelem. Tehdy se sama rozhodla, že už drogy brát nebude.

Období, kdy se samovolně rozhodla abstinovat bylo pro Barboru nejhorší. Utápěla se v hlubokých depresích, byla bez přátel a měla pocit že život nemá smysl. „Jediný co jsem dělala bylo to, že jsem každý ráno šla se psem, koupila si tři lahvičky, který jsem doma vypila a pak jsem brečela, až jsem z toho vysílením usnula.“ Po čase se na koncertě seznámila se starším mužem. Partnerův odlišný způsob života, bez pervitinu, změnil i život Barbory. Díky abstinenci dívka získala zpět důvěru své matky, nové přátele a nový život.

Po abstinenci se droga často objeví v blízkosti vyléčeného člověka a pak je na něm samotném, jak se v takové situaci zachová. A přesně to se stalo i Barboře. Po absolvované léčbě opět podlehla. Dívka uvádí, že se jí “vybavily” veškeré pocity, spojené s užíváním drogy v minulosti. A to byl ten zlomový okamžik. Rozhodla se, závislost na pervitinu vyřešit definitivně. Barbora v současné době příležitostně užívá tzv. taneční drogy, které jí neublíží.

Přes všechny těžkosti kterými si Barbora prošla, je za absolvovanou zkušenost s užíváním pervitinu ráda. Uvádí, že díky droze a závislosti rychleji duševně dospěla.

Když jsem se Barbory zeptala, co by změnila v ohledu na svoji minulost odpověděla, že základní školu. To byl podle ní indikátor všeho. Šikana, kterou si prožila, v ní celý život probouzela pocity méněcennosti a nenávidění sebe sama. V současné době se sebepojetím učí pracovat a už je situace mnohem lepší, jak uvádí. Momentálně je Barbora šťastná. Má partnera, se kterým si rozumí, přátele. Studuje vysokou školu a plánují s přítelem společnou cestu do zahraničí. „Vím ale, že vždycky budu nějakým způsobem závislá a to se nezmění.“

Bydliště: Praha

doba pravidelného užívání: 2 roky

doba od posledního užití: 2 let

Karel

Karlovi je 25 let. Pracuje ve firmě s elektronikou a vrátil se zpět ke studiu na střední škole. Po maturitě by chtěl zkusit vysokou školu, nebo pracovat v armádě.

Na dětství má Karel špatné vzpomínky. Vyrůstal u babičky, kam jej v 8 letech poslali rodiče. Oba byli alkoholici. Nechtěli, aby syn vyrůstal v nestabilním prostředí. Karel měl sice babičku rád, ale rodiče potřeboval. Později se k rodičům vrátil, nicméně zjistil že to nemá smysl a vrátil se k babičce.

V současné době má Karel s rodiči dobrý vztah, moc je však nevidá. Otce navštěvovat nechce. V době, kdy byl závislý na pervitinu, u otce bydlel. A toto období mu tam vše připomíná.

S pervitinem se Karel poprvé setkal v 18ti letech, na střední škole. Kamarádi, se kterým se stýkal, začali experimentovat s pervitinem. Karel odolával, neměl potřebu drogu vyzkoušet. Bodem zlomu byla nenaplněná láska. S drogou začal experimentovat. Postupně dávky zvyšoval. Vzpomíná na hrůzný zážitek, kdy po “zdrogování” a několikadenním bdění odešel do školy, kde usnul. Se svojí závislostí na pervitinu se svěřil ředitelce školy. Ta mu doporučila, ať vše oznámí rodičům. Karel následující den studium ukončil a slíbil, že za rok se do školy vrátí.

Za rok se však jeho závislost prohloubila. Karel byl schopný požívat pervitin týden nonstop, nespát a nejíst. Po roce se do školy opět vrátil, ale protože byl v mnohem horším stavu než před rokem, po prvním školním dni studium opět ukončil. Toto období bylo pro Karla nejtěžší. Drogu užíval téměř každý den, zavřený ve svém pokoji. Maloval obrázky, nebo jen pozoroval okolí. O společnost nejevil zájem. Začal pervitin i prodávat. Aby měl peníze na drogy pro sebe. “V pohodě jsem se cejtil, pokud jsem věděl, že vypadám dobře. Když ne, bylo mi všechno jedno.” Časem si Karel začal pervitin aplikovat nitrožilně. To již bydlel se svou drogově závislou přítelkyní u svého otce. Dívka, i v průběhu těhotenství “užívala” pervitin. Narozené dítě dali po porodu k adopci.

Karel vzpomíná, že pervitin užíval zprvu jen ze zvědavosti a z pocitu frajeřiny. Později drogu potřeboval, aby byl schopný žít svůj každodenní život.

Ve svých 22 letech si uvědomil, že nechce, aby ho droga i nadále ovládala. Že chce svojí závislost řešit. Aby chuť na pervitin nebyla tak silná, začal pít alkohol. Každý den byl opilý, měl deprese a byl na dně. Obrátil se na svého strýce s prosbou o pomoc. Ten Karlovi doporučil profesionální léčbu. Karel podstoupil ambulantní léčbu, jednou týdně.

Začátky léčby byly pro Karla velmi těžké. Necítil se dobře jak psychicky, tak fyzicky. Po absolvování ambulantní léčby nastoupil na dvoutýdenní detoxikaci. „Byl jsem tam

se samejma herákama a feťákama a jen jsme koukali na televizi, nic jinýho se tam nedělo.“ Po dalším úspěšně absolvovaném kroku jel Karel do komunity na malém městě. Společně s dalšími závislími pracoval na sobě a svých problémech. Komunita mu hodně pomohla postavit se na vlastní nohy a začít nový život bez drogy. Zůstal bydlet v stejném městě, našel si tam práci, nové přátele, splatil všechny dluhy a zaměřil se sám na sebe. Po úspěšné abstinenci Karel nepožil pervitin a přestal pít alkohol. Jediným jeho zlovykem je kouření cigaret.

Nyní se snaží jeho nejbližší okolí Karla podporovat a poskytovat mu pomoc. Vztahy mezi přáteli jsou ucelenější, než před závislostí. S ostatními narkomany se již nestýká.

Po absolvované léčbě měl Karel spoustu možností jak drogu požit. Zájem však nemá. V ohledu na minulost hodnotí Karel zkušenost s pervitinem negativně. Dal mu sice spoustu zkušeností, ale vzal mu zdraví a spoustu času, který mohl využít jinak. I přes to si není jistý, zda by něco v ohledu na minulost změnil.

V současné době se cítí Karel dobře. Pracuje na sobě. Snaží si získat lepší místo v práci, dodělat si střední školu a pokračovat ve studiu dál.

Bydliště: Rokycany

Doba pravidelného užívání: 2 roky

doba od posledního užití: 3 roky

Josef

Josefovi je 24 let a pracuje jako barman v divadle. Má vystudovanou střední školu obchodní a rád hraje na počítači.

Josefův otec je schizofrenik a alkoholik a to bylo důvodem, proč se rodiče v Josefových třech letech rozvedli. Josef otce nevídal. Matka si našla přítele, se kterým je do současnosti. Josef ho zprvu neměl rád a vadil mu. „Když jsem doopravdy zjistil jak je můj vlastní táta, začal jsem otčíma brát.“ Vlastního otce prý Josef nikdy nezajímal a nikdy se nechtěl účastnit jak na výchově, tak na řešení povinností, který má každý rodič ke svému dítěti. „Když jsem za ním šel, že mě něco bolí, odpálkoval mě tím, že to nic není.“ Když si pak na nevlastního otce zvykl, má na dětství hezké vzpomínky. Rodina trávila spoustu času pohromadě, chodili na různé výlety a procházky.

V současné době bydlí u matky a otčíma v bytě a s vlastním otcem se vídat nechce. Ale jednou za čas ho navštíví.

Josef se setkal s pervitinem ve 14ti letech, v partě. Většina vrstevníků kouřila marihuanu a pila alkohol. Část z nich pak začala experimentovat i s tvrdšími drogami, ale Josef neměl potřebu a dokonce tyto lidi i odsuzoval. Čtyři roky tak kouřil marihuanu a pil příležitostně alkohol. V 18 ti letech mu však nabídl přítel pervitin s tím, že by to měli zkusit. Josef se nebránil a tak drogu společně vyzkoušeli. Než pervitin poprvé užil, měl strach. Po požití přišlo zklamání, necítil žádné příznaky intoxikace. Po třech měsících si dal pervitin znovu a to už účinky drogy pociťoval. Josef vždy rád jezdil na skateboardu a droga mu dávala hodně energie. Pak nějaký čas drogu neměl, dokud nezačalo léto. O letních prázdninách měl brigádu s kamarádem a jejich oblíbenou činností a rutinou se stala dávka pervitinu. Zprvu to pro ně byla zábava, která však později přerostla a Josef začal drogu zneužívat stále častěji. Dokonce i několikrát týdně. Do školy chodil pod vlivem drogy, což si dříve nedokázal představit. Později začal pervitin i prodávat. Věděl, že si může kus prodané dávky nechat a zároveň prodat drogu za plnou cenu. Josef do dnes nemůže pochopit, jak mohl s takovou závislostí docházet do školy a úspěšně odmaturovat.

Matka o závislosti nic nevěděla a přátelé zprvu také. Nicméně, když začal chodit ven už pouze pod vlivem drogy, vše poznali a Josefa odsuzovali. „Říkali mi, že jsem fakt hloupej a ať toho nechám., ale mě bylo úplně jedno co si myslejí.“ Toto období, kdy Josef užíval drogu ve velkém množství a krátkých intervalech trvalo cca tři čtvrtě roku.

Jako mnoho závislých osob užíval Josef zprvu drogu z důvodu přijetí do party. Později si však musel dávku dát vždy, když chtěl něco udělat. Pod vlivem měl pocit, že toho dokáže víc a měl i větší sebevědomí.

Po maturitě si našel Josef práci v kanceláři, kde si začal uvědomovat, že je potřeba přestat. Necítil se totiž v pořádku. A na to, že něco není v pořádku ho začalo upozorňovat i okolí.“ Lidi na mě začali mít kecy, že je se mnou něco špatně, protože i když jsem nebyl sjetej, choval jsem se fakt divně.“ Josef přisuzoval své divné chování pervitinu, a tak s užíváním přestal. Divné pocity však nemizely. Začal slýchat hlasy, které k němu promlouvaly. Měl pocit, že ho někdo chce zabít. Bylo mu nepříjemně, proto navštívil drogovou poradny. Zde mu navrhli sezení s psychologem, který mu pomůže situaci vyřešit. Josef byl však pohodlný a k psychologovi nešel. Říkal si, že hlasy které k němu mluví, jsou beztak příjemné a nechtějí mu ublížit. Věřil, že se s tím nějak vyrovná sám a třeba ho to přejde. Po krátké době se však z hodných hlasů staly hlasy zlé a nepříjemné. Josef se nedokázal soustředit, nedokázal spát, nedokázal nic. Když jel v metru do práce, měl pocit že ho každý sleduje a každý se o něm baví. Tento stav byl neúnosný, Josef se svěčil své matce. Ta která zavolala záchranou službu. Josefa odvezli rovnou do vstupního pavilonu psychiatrické nemocnice.

Užívání pervitinu vyvolalo v Josefovi toxickou psychózu. A jak se později zjistilo i dědičnou schizofrenii, kterou trpí jeho otec. Josef vzpomíná, že na vstupním pavilonu byla hodně omezená pravidla, nemohl chodit ven a čas trávil malováním obrázků. Díky přetrvávajícím bludům a stále přítomným hlasům byl Josef v psychiatrické nemocnici téměř celý rok. Zprvu mu nepomáhaly žádné prášky. A tak dostal velmi silná antipsychotika, která bude muset užívat do konce svého života. „Mně už to nevadí. Naučil jsem se i abstinovat od alkoholu. Dřív mi dělalo problém, nedat si jointa, ale teď ani nepiju.“

Po tom co se Josef vrátil z léčebny zpět domů, změnil kompletně postoj k okolí. Uzavřel se do sebe a čas tráví především doma. Společnost nevyhledává, necítí se v ní dobře. Dělá mu problém jít si koupit kalhoty, protože se cítí nepříjemně. Vídá se jen s jedním kamarádem.

Pervitin vnímá, v současné době, jako zkušenost, kterou si prošel, ale jak sám uvádí, tak nic pozitivního to člověku nedá. Při pohledu na minulost by svoje experimentování s drogami kompletně změnil. „Pervitin mi vzal zdraví a čistou mysl. Kdybych nezačal, nenastartuje se mi schizofrenie. Ale s tím už teď nic neudělám. Beru to takový, jaký to je.“

V současné době se Josef snaží žít s nemocí, kterou s největší pravděpodobností díky drogám získal a i přes všechna úskalí se postavit na vlastní nohy. Chce se vypracovat v práci, najít si vlastní byt, ve kterém bude bydlet s přáteli, či přítelkyní.

Bydliště: Praha

doba pravidelného užívání: 9 měsíců

doba od posledního užití: 3 roky

Dagmar

Dagmaře je 23 let a pracuje jako servírka. V minulosti také pracovala jako pokladní. Ze střední školy jí vyhodili kvůli užívání drog.

Dagmaře v útlém věku umřel otec. Matka byla v domácnosti, starala se o dceru a její sourozence. Ve třinácti letech se však Dagmar cítila přehlížená a znevýhodněná, zdálo se jí, že se matka otočila na stranu otčímů a vše co udělala, bylo špatně. S otčímem se neměli rádi. A to bylo důvodem nespočtu hádek s ním i matkou. Dagmar si připadala doma osamocená. S odstupem času si však již nemyslí, že situace byla tak „černá“ jak si ji vykreslovala.

V současné době má Dagmar s matkou skvělý vztah. Po poslední úspěšné léčbě zažívá konečně pocit, že jí matka věří. Což při předchozích neúspěšných pokusech nebylo. Nyní jsou každý den v kontaktu a často se scházejí. Vztah s nevlastním otcem se také zlepšil. Dagmar uvádí, že v období závislosti cítila tlak ze strany rodičů, že pokud si drogu nedá, budou spokojení a budou mít dobré vztahy a pokud ano, zavrhnou ji. Teď se to celé změnilo, a to Dagmar připisuje své změně chování.

Rodinné problémy a pocit osamění v rodině kompenzovala Dagmar trávením času s přáteli, kteří začínali experimentovat s alkoholem a drogami. „Venku jsem se cejtala mnohem líp, než doma.“ V patnácti letech se seznámila s klukem, který užíval pervitin a tak to Dagmar taky zkusila. Pak pervitin užívala příležitostně, v rozmezí jednou za tři týdny. Když Dagmar nastoupila na střední školu, zneužívání bylo stále v mezích a brala ho spíš jako zábavu. Matka jí na to však přišla a odvezla jí do komunity, kde strávila Dagmar dva dlouhé roky. Jelikož však na léčení nebyla dobrovolně, požívala tajně drogu i tam. Žila s pocitem, že až se vrátí, tak bude „fetovat“ dál. „Tenkrát jsem si to omlouvala tím, že moje fetování je důsledek naší rodinné situace, že za to vlastně můžou oni a proč se vlastně divěj, že fetuju.“

Pak si Dagmar v komunitě našla partnera a na chvíli pro ní droga nebyla prioritou, protože smysl života viděla v jejich vztahu. Zanedlouho se však s přítelem rozešli a Dagmar se přestěhovala zpět do Prahy. Začala žít život plný alkoholu a koksu, který brala jako méně škodlivý. Postupem času jí však slabší účinek koksu přestal bavit a navrátila se k pervitinu a starým známým, se kterými dříve začínala pervitin užívat. Postupem času ztratila práci, přišla o byt a o všechny peníze. Přestěhovala se ke kamarádce, kde poprvé zkusila aplikaci jehlou, což pro ni bylo něco úžasného. „Měla jsem pocit, že tohle je to štěstí, který celej život hledám.“ S odstupem času se na toto období Dagmar dívá úsměvně. „Byla jsem jak šílená. Bylo mi úplně jedno kde vezmu peníze. Dokonce jsem chtěla dělat prostitutku nebo prodat svojí ledvinu, jen abych měla na dávku.“ To už bylo pro Dagmar hrozné. Vzpomíná, že už

si dávala několik dávek denně a přesto měla organismus tak unavený, že prostě usnula. Pak omdlela v práci na toaletě a ihned ji z místa vyhodili.

Aby Dagmar získala pervitin, byla schopná udělat téměř vše. Proдалa veškeré svoje věci včetně oblečení. Nic neměla a cítila se na dně. Věděla, že takto to dál nejde a přihlásila se dobrovolně na detoxikaci. Moc dlouho tam však nevydržela. Po třech dnech, které prospala, podepsala revers a zařízení opustila. Dagmar si nalhávala, že tentokrát zvládne drogu brát umírněně a nepoddá se tak veliké závislosti. Vše byla samozřejmě lež a tak zanedlouho skončila úplně stejně. Po čase se opět přihlásila na detoxikaci, který zvládla absolvovat a posléze nastoupila do komunity. Zde vydržela měsíc. Z komunity se vracela do Prahy, kde začal opět koloběh lží sama sobě, jak vše zvládne a tentokrát se droze nepoddá v tak velkém měřítku. Dagmar si je v dnešní době vědoma toho, že si vše zas jen nalhávala. „Podvědomě jsem čekala na příležitost, kdy se sftuju a budu to moct na něco svíst.“ Nastartoval se opět kolotoč, v kterém hrála hlavní roli droga. Dagmar přiznává, že toto období bylo pro ni absolutně to nejhorší. „Všechno mi bylo jedno a chtěla jsem umřít. Chtěla jsem si dát tak velkou dávku, která by mě zabila.“

V tomto období už pro ní nepředstavoval pervitin příjemné a hezké stavy, ale stavy plné hrůzy a strachu vyjít na ulici, kdy měla pocit že na ní každý kouká. A tak trávila veškerý čas v jednom pokoji, kde si malovala. Z drog jí začínala psychóza. Zlom nastal na Štědrý den, který Dagmar trávila sama v herně, jelikož neměla kde být. Rodina ji u sebe nechtěla, protože byla zklamána tím, že je Dagmar už několikrát zradila. „Máma mi řekla že už nemá dceru a že už jí nezajímám a mně to bylo v tu dobu strašně líto.“ Chtěla odjet hned a tak si pár dnů po Štědrém dnu hledala různé detoxikační instituce, protože věděla, že potřebuje odjet ihned. Nakonec byla přijata na detoxikaci do Brna. Jela pouze s lístkem na autobus a odhodláním něco dělat se svou závislostí. Neměla u sebe peníze a nevěděla kam má jít. Na cestě ve vlaku si naposledy dala dávku jehlu, kterou popisuje jako „svou nejhorší“.

Do Brna došla v hrůzném psychickém stavu, ale naštěstí našla cestu kam má jít a byla přijata. Úspěšně absolvovala 14 denní detoxikaci a odjela do komunity. V komunitě si Dagmar nechtěli nechat, protože ji drogy prohloubily bipolární poruchu osobnosti, se kterou bojovala již jako malá. Nakonec si ji v komunitě nechali s tím, že dojížděla na psychiatrické sezení. „Byla jsem jak blázen, jenom jsem seděla a klepala se, brečela jsem a začala jsem se řezat a pak jsem z minuty na minutu vstala, začala jsem se smát a byla jsem zase jak šílená.“

V komunitě si postupem času začala Dagmar uvědomovat, že s drogovou závislostí přestat jde. Viděla kolem sebe společnost lidí se stejným problémem, kteří to také dokázali,

a to jí hodně motivovalo. Dalo jí to sílu postavit se na vlastní nohy a říct si, že to taky zvládne. „Změnila jsem přístup a najednou se mi tam začalo líbit. Stouplo mi sebevědomí a věděla jsem, že to dokážu.“

Když se Dagmar zamyslí, proč pervitin užívala, myslí si, že hlavním aspektem byla rodina. Cítila tlak, že dobré vztahy mezi ní a rodinou závisí na tom, jestli abstínuje nebo ne, že drogu nesmí brát, jinak ji rodina zavrhne. Tak ji schválně brala dál. Celé to brala jako útok. Dalším aspektem byl pocit svobody, při užívání. „Pervitin jsem brala jako svobodu, kterou si můžeš prožívat po svém. Pak jsem si ale uvědomila, že je to blbost. Když si dáš, tak se sice na chvíli cejtíš svobodně, ale když si nedáš, tak uděláš všechno proto, aby sis dát mohla. Takže je to spíš opak svobody.“

Po úspěšně absolvované komunitě šla Dagmar na doléčovací program do Mníšku pod Brdy, kde pracovala jako pokladní v Penny marketu a nebavilo ji to. Bylo těžké zvyknout si na to, žít zas sama na sebe. V komunitě byl daný režim, kterého se musela držet a zvykla si na něj. Nyní musela fungovat sama a na to nebyla zvyklá. Velkou tíhou byla také chuť na pervitin. „Najednou jsi venku a ty chutě na piko prostě máš a je těžký to ukočírovat. Nemáš kámoše, Nevíš komu se máš ozvat, nevíš koho jsi před tím podělala nebo ne a co máš dělat. Bez těch drog je ta realita venku prostě jiná.“ První tři měsíce na vlastních nohou byly opravdu těžké. Pak odjela do Prahy, kde začala pracovat v Albertu. Rodina zprvu Dagmaře nevěřila, ale tím jak každým dnem sílila, získala si důvěru okolí nazpátek. Postupem času našla znovu podporu u rodiny, která ji nyní už věří.

Po delší době abstinence se samozřejmě měla možnost opět setkat s pervitinem a požit ho, ale statečně odolala, protože věděla že již nechce.

Jak Dagmar uvádí, pervitin jí dal spoustu skvělých zážitků a díky němu poznala skvělé lidi. Víc věcí než jí to dalo, jí to ale vzalo. Roky utekly rychlostí blesku a Dagmar nemá vystudovanou školu a na čas jí závislost vzala vazbu s rodinou, která je pro každého velmi důležitá.

V ohledu na minulost si není jistá, zda by něco změnila. Dagmar si je schopná díky tomu čemu si prošla vážít daleko víc normálních věcí. „Lidi si neuvědomují, jak důležitý je přátelství a rodina. Nebo si to ostatní uvědomují a já to teď vnímám jako důležitý, protože to před tím u mě nehrálo roli. Asi bych to nevrátila zpátky. I když to stálo strašně moc, našla jsem se.“

Dagmar se momentálně cítí spokojeně. Má práci, která ji baví a podporu rodiny. Stojí na vlastních nohou a ví, že zvítězila. Chuť bude mít vždy, ale ví, že ji překoná - protože chce.

Bydliště: Praha

pravidelná doba užívání: 7 let

doba od posledního užití: 1 rok

Luboš

Lubošovi je 26 let, zajímá se o architekturu a knihy a žije na ulici. Jeho snem je najít si práci, postavit se na vlastní nohy a najít si s přítelkyní byt.

Luboš pochází z malého města, má tři sourozence a oba dva rodiče jsou alkoholici. Otec bil matku, a to samé probíhalo i u dětí. Luboš uvádí, že na základní škole byl celkem populární jak u učitelů, tak u spolužáků. Jeho první zkušenosti s drogou jsou již ve velmi nízkém věku. V 7 letech začal kouřit cigarety, které mu poprvé nabídl otec a v 8 letech měl svou první marihuanovou cigaretu. Rodiče o děti nejevili přílišný zájem. „Rodiče nás vychovávali tak, že nejvíc se naučíme když si rozbijeme hubu. Stejně byli ožralové, nechodili skoro ani na třídní schůzky.“ V současné době o rodičích nic neví, neviděl je devět let. Ztratil telefon a nemá na ně ani kontakt.

Po základní škole se Luboš přestěhoval do Prahy s tím, že si najde práci a osamostatní se, jelikož doma už být nechtěl. Do Prahy přijel jen s minimální výbavou a skoro žádnými penězi. Skrz známého si sehnal ubytování a brigádu jako pomocný stavař. Na stavbě se seznámil se stejné starými chlapci, kteří jej rychle přijali mezi sebe. Trávili společně čas chozením do hospod, nebo jen tak posedáváním v parku. Později pak nabídl jeden z hochů Lubošovi pervitin a ten neodmítl a drogu společně požili. Na prvotní pocity v intoxikaci si už moc nevybavuje, ale ví, že stav jej bavil. Poté si parkrát opět drogu dali, ale jak sám uvádí: „nic velkého to nebylo.“

Po čase dostal v práci výpověď z neznámého důvodu, přišel o peníze a tím pádem i o ubytování. Párkrát přespal u přítele na bytě, ale to moc jeho situaci nespasilo a tak skončil za krátkou dobu na ulici. Domů se nevrátil, protože údajně neměl na lístek zpět a vlastně se vrátit nechtěl. Později se Luboš seznámil s mužem, který bydlel ve squatu, nedaleko centra Prahy. Byl to menší vybydlený dům, ve které se denně vystřídalo cca 15 lidí. Byli to lidé jak slušní, co nepožívali drogy a živili se legálním způsobem, tak narkomané, prostitutky a bývalí kriminálníci. “Ono jako když seš na ulici, tak máš priority úplně jiný, vidím to u sebe, protože mě ulice změnila o sto procent.“ Ve squatu začal Luboš hodně zneužívat pervitin, který nejdříve požíval intrazálně, ale později jej začal užívat nitrožilně. „Chci si v nejbližší době zajít na testy, někdy jsem si vzal i použitou jehlu po někom.“ Luboš uvádí, že několikrát zkusil i heroin.

Ve dne se snažil sehnat peníze na drogu a další potřebné věci různými způsoby. Nejdřív zkoušel žebrotu, prodávání Nového prostoru a později i kapesní krádeže, ale i přes to si nevydělal peněz tolik, kolik by potřeboval. Později mu nabídl známý, jestli nechce zkusit prostituci, za kterou si vydělá jednorázově velkou sumu peněz. Luboš se rozzlobil a odešel.

Druhý den si však situaci nechal projít hlavou a dospěl k názoru, že prostituci zkusí. „Nebylo to tak hrozný, jak všichni tvrděj.“ Prostituci prováděl souvisle cca půl roku, s tím že na toto období nemá hrůzné vzpomínky. Nikdy se údajně nesetkal s klientem, který by jej nějak trápil, či ho napadl. Naopak spousta jeho klientů bylo bohatých a milých a za službu mu dobře zaplatili. V tuto dobu požíval Luboš pervitin ve velkém stylu. Potřeboval si jej několikrát denně aplikovat do žíly, aby měl energii na to pracovat a nějakým způsobem fungovat i při sexu s klientem, který je údajně méně náročný pod vlivem.“ Prostě si dáš a bereš to takový, jaký to je.“ Zároveň mu droga dávala pocit dobré nálady a euforie. Když pervitin neměl, byl naštvaný, agresivní a podrážděný.

Později si našel dívku, kvůli které skončil s prostitucí, protože se bál, že o něj později nebude mít zájem. Zároveň už prostituci nechtěl provozovat, ale tím že potřeboval denně na dávky už několik tisíc, byl to začarovaný kruh. Když tedy chtěl skončit s prostitucí, musel souběžně skončit i s požíváním pervitinu v takovém množství. Člověk, který je na ulici, najde spoustu zajímavých a užitečných věcí, z kterých může vytěžit. Na drogy to ale zpravidla nestačí. Luboš uvádí, že přestal dělat prostituci i brát pervitin. „Nefetuješ, nemusíš dělat šlapku. Easy way.“ Na otázku, zda se tedy prostituje dál, odpověděl Luboš že nikoliv. Později však uvedl, že prostituci čas od času provádí dál, ale není to tak často, jako před tím, protože už nepožívá pervitin více jak půl roku.

Ve společnosti lidí, kteří požívají drogy a Luboš s nimi musí sdílet squat se cítí „v pohodě.“ Zprvu to pro něj bylo náročné, jelikož mu každý drogu nabízel. On jak uvádí přestal dobrovolně a údajně si myslí, že na tom nebyl extrémně závislý na to, aby situaci nezvážl. V současné době mu stačí krabice vína a jeho přítelkyně.

Okolí lidí se kterými je Luboš na jeho abstinenci reaguje prý pozitivně. „Moji kámoši mě berou takovýho, jakej jsem.“ Jeho dívku to ovlivnilo v dobrém, jelikož díky Lubošově abstinenci užívá drogy jen velmi zřídka. Na konci této odpovědi Luboš přiznává, že s drogou definitivně neskončil, jak zprvu tvrdil. Údajně si jí občas dá, ale jen v malém množství a jednou měsíčně.

Pervitin dal Lubošovi možnost poznat spoustu zajímavých lidí, spoustu skvělých zážitků a přítelkyni, se kterou je šťastný a jsou spolu již velmi dlouho. Kvůli němu se však začal prostituovat a vzalo mu to větší část zdraví a chrup.

Při ohledu na minulost by nic neměnil. Po chvíli však uvádí, že by se časem chtěl postavit na vlastní nohy, najít si práci a odstěhovat se s přítelkyní do bytu a přestat užívat drogy. „Momentálně jsem unavenej a je mi zima, ale jinak dobrý. Hele neměla bys nějaký drobný?“

Bydliště: Praha

doba pravidelného užívání: 7 let

doba od posledního užití: ?

3 Metodika

Ke zjištění mnou chtěných informací jsem využívala polostrukturovaný rozhovor. Tuto formu jsem zvolila, jelikož každý respondent odpovídal jinak a nešlo se držet pevné struktury. To co jsem však chtěla zjistit, jsem zjistila. Někteří respondenti byli méně výřeční a bylo jim nepříjemné se o tématu bavit. Ubezpečila jsem je, že rozhovor je anonymní a nikde nebude uvedena přímá informace o jejich osobě. Z důvodu jejich bezpečnosti jsem tedy změnila u všech jména a místa, kde jsem se s nimi setkala. Dále jsem všem řekla, že pokud nějakou informaci nebudou chtít uvádět a bude jim to nepříjemné, tak nemusejí, načež bylo vidět značné uvolnění ze strany respondentů. S dotazovanými jsem se většinou setkala na klidnějším místě, kde jsme byli svědky rozhovoru jen my dva. S těmi, kterým nevadilo rozhovor provádět mezi lidmi, jsem se sešla většinou kavárně či čajovně. Rozhovor trval vždy asi hodinu, u někoho i déle a byl s jejich souhlasem nahráván na diktafon, ze kterého jsem pak rozhovory přepisovala.

4 Poznatky z rozhovorů

Ludmila

Když jsem chodila na základní školu, Ludmila bydlela v okolí mého bydliště. Vždy jsem ji vnímala jako normální, milou a veselou dívku, kterou skupina vrstevníků ve škole „brala.“ Po ukončení základní školy jsem jí nevidala a zhruba ve druhém ročníku na střední škole jsem ji potkala. Vypadala ztrhaně a chovala se zvláštně. Prohodily jsme pár slov a já jsem šla domů a naše setkání, tehdy pro mě nevýznamné, jsem vypustila. Před nedávnem jsem ji potkala znovu a po chvíli mi prozradila svou minulost, spojenou s pervitinem. Zeptala jsem se jí, zda by se mnou udělala rozhovor do mé práce. Souhlasila. Sešly jsme se v kavárně. Ludmila přišla na minutu včas a vypadala dobře. Na první pohled nebylo vůbec znatelné, že má za sebou nějakou delší zkušenost s drogou. Při rozhovoru byla velmi vstřícná a nemusela jsem se jí na nic doptávat. Rozhovor který jsme vedly mi přišel upřímný a Ludmila o svojí minulosti mluvila s lehkostí a nadhledem, občas přidala i smích.

Zprvu Ludmila s pervitinem experimentovala, ale zanedlouho jej potřebovala k tomu, aby „fungovala“, přesto mi přijde, že zneužívání drogy pro ní bylo tehdy z velké části kvůli „partě“. Jak uvedla, tak s braním pervitinu přestala z velké části proto, že už nebyl nikdo, s kým by jej brala. Tak či onak, Ludmila skončila v pravý čas, protože věděla, jak nechce dopadnout a uvědomila si jiné cíle a priority. V současnosti toto celé bere jako zajímavou zkušenost a dokáže o ní otevřeně mluvit. Ze setkání jsem měla dobrý pocit. Bylo znatelné, že o drogu již nemá zájem a toto období je definitivně uzavřeno.

Radka

Když jsem Radku znala, byla vždy velmi oblíbená a vtípná a vrstevníci ji měli rádi. Vždy když jsem ji potkala, dokázala mi z minuty na minutu zlepšit náladu. S Radkou jsem se vídala i za dob, kdy byla závislá na pervitinu a i později, když s ním končila. Nevím, jestli vždy když jsem ji potkala, měla dobrý den, ale nebyla jsem si vědoma nějakých očividných změn na jejím chování, či vzhledu v období zneužívání pervitinu.

Schůzku jsme měly v kavárně. Radka opět nezklamala. Rozhovor byl v optimistickém duchu, doprovázený smíchem a veselými vzpomínkami z tohoto „neveselého období.“ Při určitých vzpomínkách však bylo znatelné, že jí vzpomínání nedělá dobře. Jednalo se tak zejména když hovořila o problémech s matkou a s tím jak se od ní odstěhovala. Radka měla pocit, že jí doma nikdo nerozumí a velmi těžce nesla matčin nezájem o ni. Možná to je jeden z hlavních indikátorů, proč pervitin začala užívat. Radka je jedna z těch, která zabrzдила svoji

závislost relativně včas. V okamžiku kdy si ještě stihla uvědomit, co v životě chce a co nechce. Od drogy upustila, dokončila školu a pokračovala dál v seberozvoji. Droga bude sice stále pro Radku velkým lákadlem, ale jestli chce, vydrží ještě déle, než nynějších 7 let. Při rozhovoru mě zarazilo, že při otázce jak se momentálně cítí, odpověděla že depresivně, a to velmi často. Přitom na okolí vždy působí jako pozitivní, dobře naladěný člověk. Je zvláštní, co si může člověk subjektivně prožívat a zároveň to nedávat znát, takže okolí má mylný dojem.

Barbora

Barboru jsem znala ze zájmového kroužku, když nám bylo 14 let. Rozuměla jsem si s ní, i když jsem ji příliš neznala. Byla vždy milá, ale působila trochu úzkostně a vyplašeně. Později jsem kroužek přestala navštěvovat a s Barborou se přestala vídat. Před nějakým časem jsme se spojily na sociální síti a domluvily jsme si schůzku. Barbora přišla s úsměvem, vypadala skvěle a její výpověď byla velmi vřelá a upřímná. Nemusela jsem se jí téměř na nic doptávat, ba naopak jsem měla problém, do výpovědi zařadit jen pro mne podstatné věci. Rozhovor byl velmi příjemný.

Barbora si ve svém životě zažila opravdu mnoho. Zemřel jí otec, byla šikanována, díky čemuž trpěla pocity méněcennosti a do toho byla vychovávána přísnými zásadami silně věřící matky. Když pak okusila pervitin, na kterém byl před smrtí závislý i její otec, prožívala to co v životě postrádala, jako je například sebevědomí, či oblíbenost a tak si k němu rychle našla cestu. Přijde mi, že u Barbory je závislost předmětem party. Jak sama uvádí, začala drogu užívat po tom, co začala chodit se závislým přítelem. V době užívání ji seznámil s dalšími přáteli, ale po tom co se s ním rozešla už opravdu přestat chtěla, jelikož se s těmito lidmi již nebavila. Na rozdíl od dvou předešlých případů, si Barbora uvědomila, že je potřeba s pervitinem přestat trochu později. Teprve když ji vyhodili ze školy, podstoupila neúspěšnou detoxikační léčbu na popud matky. I přes to všechno není dle mého názoru z bludného kolotoče úplně venku. Jelikož pervitin, jakýmsi způsobem vyměnila za taneční drogy, které jsou pro ni velmi důležité a bez kterých se nedokáže bavit, jak sama uvedla. Podle ní jsou méně návykové a nemůže si na nich vypěstovat závislost. V tomto ohledu si trochu protřečí, protože jestli se bez tanečních drog nedokáže bavit, je na nich tedy závislá. Doufám, že časem přijde na to, že drogy k zábavě nejsou potřeba.

Karel

Karel byl vždy introvertnější typ, který toho moc nenamluvil. Přišel mi vždy jako správný kluk, zapálený do sportu, který byl vrstevníky velmi oblíbený. Poté jsem jej nevidala, ale z okolí jsem se doslechla různé zvěsti o tom, že užívá pervitin a bydlí na ulici. Zanedlouho jsem jej také potkala a byl v hrozném stavu. Byl špinavý, celý od krve a choval se zvláště. Ve společnosti s ním mi bylo nepříjemně, tak jsem odešla. Před nedávnem jsme se zkontaktovali a dozvěděla jsem se, že již nějaký rok abstínuje. Souhlasil s návrhem, že mi poskytne rozhovor do práce. Na schůzku dorazil včas a vypadal dobře. Karel mi přišel velmi nedůvěřivý a bylo zřejmé, že mu není příjemné rozebírat minulost spojenou s drogami, jak mi i sám později přiznal.

Karel pochází z rodiny alkoholiků. Nejdříve zkoušel s drogou experimentovat a později to u něj přerostlo tak, že drogu potřeboval, aby fungoval. Prošel si nelehkou cestou, kde pervitin hrál hlavní roli v žebříčku jeho hodnot. Díky němu ukončil studium na škole, do které se později vrátil, ale v hned to zase vzdal, protože byl v hrozném stavu. Poté, co byl již na opravdovém dně, změnil svoji závislost na pervitinu na závislost na alkoholu. Podstoupil dlouhou, ale úspěšnou léčbu a nyní má k pervitinu odpor. Šokující zjištění pro mě bylo, když Karel prozradil, že po celou dobu závislosti bydlel u otce, který reagoval stylem: „když budeš chtít skončit, skončíš“ a dál situaci neřešil. Karla jsem měla možnost vidět, v jeho nejhorším období, kdy vypadal opravdu strašně a nechápu, jak otec, který vidí jak se jeho syn ničí, nereaguje. Zamyslím-li se nad tím, je to možná tím, že otec - alkoholik měl sám zásadní problém se závislostí. Obdivuji všechny, kteří nakonec zvítězí nad závislostí. Karel je jeden z nich. Obdivuji jej. Sáhl si na dno, ze kterého se díky své vůli dostal zpět.

Josef

Josef byl vždy velmi oblíbený, extrovertní, měl mnoho přátel a každý jej znal. Hodně jezdil na skateboardu a tím si získával všechny dívky. Pamatuji si, že hodně kouřil marihuanu a občas pil alkohol. Poté, co jsem odešla na střední školu, jsem jej nevidala. Před nedávnem jsem však Josefa potkala a začali jsme se spolu bavit. Působil na mě zvláště. Byl utlumený a nebyl příliš sdílný. Po chvíli se však rozpovídal a naznačil, čím si prošel. Řekla jsem mu o čem píše a on souhlasil, že mi poskytne rozhovor.

Setkali jsme se v centru Prahy. Když Josef dorazil, zeptal se mě, zda můžeme jít někam kde je méně lidí. Přesunuli jsme se tedy na klidnější místo a já se začala ptát. Nebyl moc sdílný, nebylo mu moc příjemné, že o tom musí mluvit a vypadal, že mu není příjemné ani být venku. Řekla jsem mu, že chápu, že je pro něj nepříjemné o tom mluvit a jestli nechce,

tak nemusí. Nicméně že se mi jeho příběh zdá zajímavý a budu ráda, když mi o sobě poví víc. Poté se trochu rozpovídal.

Dříve vrstevníky oblíbený chlapec, u kterého se s největší pravděpodobností díky drogám projevila schizofrenie, se kterou musí nyní žít do konce života. Do konce života musí brát léky, navštěvovat pravidelně lékaře, žít s neustálým strachem, že uslyší opět hlasy, pokud si nevezme léky. Dříve oblíbený extrovert, musí nyní bojovat s duševní nemocí. Je uzavřený do sebe a čas tráví nejraději zavřený za dveřmi bytu, jelikož je mu špatně ve společnosti. Je spousta lidí, kteří užívají drogy několik let, pak přestanou a jsou v pořádku. U Josefa, díky jeho predispozicím se schizofrenie projevila po necelém roku, „příležitostného“ užívání. Ačkoliv věděl, že otec schizofrenii trpí a sám k tomu má tedy také predispozice. Podle mě si situaci jako teenager naprosto nepřipouštěl. Z tohoto rozhovoru jsem odcházela plná emocí a přemýšlela jsem dlouho do noci o tom, jakým způsobem dokáže droga ovlivnit celý nadcházející život.

Dagmar

Dagmaru jsem znala jak před tím, než s pervitinem začala, tak jsem ji měla možnost vidět v průběhu užívání. Pamatuji si dokonce i na období, kdy na tom byla opravdu špatně. Bydlela na ulici a já jsem ji potkala celou otrhanou, vyhublou, vypadala naprosto zoufale. V tu dobu si, podle mě vůbec neuvědomovala, jaká je její situace a neviděla, jak hrozně vypadá. Poté jsem ji několikrát potkala, například i po absolvovaném detoxikace, nikdy mi však nepřišla rozhodná k tomu se drogy vzdát. Odhodlání a sílu jsem viděla až při nynějším rozhovoru. Dagmarin rozhovor je nejdelší. Nejen že byla velmi sdílná a její výpověď byla velmi poutavá a zajímavá, ale také si ze všech těch lidí, se kterými jsem dělala rozhovor, prošla nejdelší cestou odvykání. Připadá mi, že pervitin s Dagmarou cloumal sem a tam. Jakoby zprvu chtěla pervitin užívat a nechtěla se odvykat. Přestože šla na detoxikaci a do komunity, stále v mysli věděla, že si drogu zase dá. Pervitin také brala „na truc“ kvůli matce, aby jí ukázala, že za její drogovou závislost může ona. Později však přestat chtěla, ale chuť vždy zvítězila. Tak putovala vždy z detoxikační instituce na ulici za drogou. V okamžiku kdy si sáhla na úplné dno, rozhodla se pro razantní krok. Úspěšně podstoupila detoxikaci a nyní již rok abstinuje. Jak sama uvádí, po tom co pervitin přestala brát, přetvořila si žebříček hodnot a je konečně šťastná. Rok není sice dlouhá doba, pervitin je stále velkým lákadlem a bude těžké i přes veškeré odhodlání se této chuti ubránit. Postupem času se ale droga začne stávat stále menším pokušením.

Luboš

Luboše jsem potkávala před několika lety vždy cestou do práce. Na lavičkách blízko mé školy pil většinou s ostatními narkomany/bezdomovci cosi, vypadající jako laciné víno. Před nedávnem, po několika letech jsem jej potkala na hlavním nádraží, když jsem šla do práce. Jelikož jsem si jej prohlížela, přišel ke mně a zeptal se mě, zda nemám nějaké drobné. Slovo dalo slovo a domluvila jsem si s ním svůj poslední rozhovor. Velmi mě zajímalo, jak se dostal do této situace. Na to že Luboš bydlí na ulici již několik let a má za sebou nespočetně zkušeností s drogami a prostitucí, nemohu říci, že by vypadal nějak hrozně. Oblečení měl celkem čisté, dokonce byl i navoněný. Nejsem sice přeborník v drogách, ale připadalo mi, že je znatelně utlumený. Mluvil velmi pomalu, někdy se zdálo, že u rozhovoru usne. Jeho panenky byly nápadně zúžené, přesně jako tomu bývá u intoxikace heroinu. Celý rozhovor je mi záhadou. Přijde mi, že byl ke mně v mnoha ohledech neupřímný, či lhal. Například když jsem se ho ptala na prostituci odpověděl mi, že ji již neprovozuje. Vzápětí se však doznal, že ji občas ještě vykonává. To stejné s pervitinem. Zprvu řekl, že ho již nepožívá a poté přiznal, že si občas dá. Na jednu stranu se ale nedivím. Tento člověk mě nezná a ani jsem nepředpokládala, že ke mně bude ve všech směrech upřímný. Možná se bál, možná za tím bylo něco jiného. Ale jsem ráda, že jsem s ním rozhovor provedla. Měla jsem možnost situaci vidět z jiného úhlu. Od člověka, který žije na ulici ve squatu už od mládí a má úplně jiné priority. Z rozhovoru jsem odcházela plná dojmů.

5 Shrnutí:

Respondentům je kolem 23-26 let a jsou to lidé, kteří byli jako mladiství závislí na pervitinu. 6 ze 7 respondentů jsou pracující, z toho 4 studují vysokou školu a jeden střední školu.

Čtyři z respondentů jsou z neúplných rodin, otec od rodiny odešel. Matka si poté našla přítele, kterého vnímali negativně. Dva z respondentů jsou z rodiny alkoholiků. Rodiče o ně nejevili přílišný zájem a moc se o ně nestarali. Poslední tázané umřel otec a byla vychovávána jen matkou.

Téměř všichni dotazovaní zodpověděli, že nemají na dětství hezké vzpomínky. U většiny v rodině probíhaly četné hádky, a to hlavně v období, kdy respondenti užívali pervitin. Postupem času se však u všech, vyjma Luboše, který rodiče neviděl několik let, rodinné vztahy zlepšily. Velmi zajímavé mi přišlo, že tři z dotazovaných pocházejí z věřící rodiny. Děti byli vychovávány, přísnou výchovou, s tím že když nedodrží to co chce Bůh, přijde trest. Skoro mi přijde, jako kdyby se tím, že je na ně kladen takový nárok úmyslně vzbouřily.

Zajímavé je, že šest ze sedmi respondentů se s pervitinem setkalo ve škole. Čtyři pak na střední škole a 2 škole základní. Když jsem se zeptala, jak přišli respondenti poprvé do styku s pervitinem, šest respondentů uvedlo jako iniciátora kamaráda, který jim drogu nabídl a oni přijali. Pouze Barbora chtěla drogu vyzkoušet z vlastní vůle, jelikož byl její přítel závislý. Barbora také začala drogu užívat pravidelně hned po prvním užití, na rozdíl od tří respondentů, kteří drogu začali požívat až asi po týdně a v delších intervalech a třech respondentů, kteří drogu začali pravidelně požívat až po několika týdnech, či měsících od pravidelného užívání. Tři z dotazovaných drogu požívali nitrožilně, zbytek jinými způsoby.

Téměř polovina respondentů uvádí, že zprvu požívali pervitin kvůli pocitu „frajeřiny.“ Tento fakt je pro mě zarážející. Pocit „frajeřiny“ by měl mít přeci například ten jedinec, který vyniká ve sportu, ve škole, či je v něčem dobrý. A ne kvůli tomu, že požívá drogu.

Další zajímavou informací je, že téměř polovina dotazovaných požívala pervitin kvůli jeho účinku na zvýšení sebevědomí. Když nebyli pod vlivem, tak si nevěřili a nemohli normálně fungovat. U většiny dotazovaných při intoxikaci převažovaly pocity dobré nálady, štěstí a přemrštěné energie, které se však při častějším užívání měnily v nepříjemné pocity a nepříjemné stavy, doprovázené různými psychózami, které měli mimo jiné téměř všichni

z dotazovaných. Dagmar se v současné době léčí s bipolární poruchou a Josef se schizofrenií.

Čtyři respondenti se léčili v institucích a tři respondenti se léčili sami. Sedmý respondent byl léčen v psychiatrické léčebně. Důležitý poznatek je, že pokud byl na detoxikaci poslán respondent z donucení, léčba nebyla úspěšná. Až poté, co si byl rozhodně vědom toho, že chce skončit, tak s pervitinem skončil.

Důvody, proč respondenti přestali pervitin užívat jsou podobné. Když byli na dně, uvědomili si, že takto nechtějí žít a začali s tím pracovat. Zajímavé je, že téměř polovina tázaných uvádí jako jeden z důvodů proč s užíváním přestali to, že u nich v „partě“ již nikdo drogu nepožíval. Můžeme zde vidět, jak skupina dokáže ovlivnit jedince. Jen se sama sebe ptám, jestli by u těchto respondentů požívání pokračovalo, kdyby přátelé neskončili.

Tři z respondentů se po abstinenci od pervitinu upnuli na jiné drogy, které vnímali/vnímají jako náhražku, která je pro ně méně závažná než pervitin, či dokonce neškodná. Toto řešení je dle mě špatné, jelikož putují ze závislosti do závislosti.

Odproštění od drogy je nelehký boj. Většina respondentů uvádí, že když vysadili pervitin, trpěli nějaký čas silnými depresemi. Postupem času se však stav u většiny zlepšoval. Šest dotazovaných po úspěšné abstinenci přerušilo vztahy s ostatními narkomany a to ze strachu, že díky nim znovu začnou pervitin užívat, nebo si uvědomili, že je s těmito lidmi spojovala jen droga a oni je nepotřebují. Co mě překvapilo bylo, že Josef a Karel se po abstinenci „stáhli do sebe“, stali se více introvertními a nemají potřebu vídat se s okolím. S tím že u Josefa je to extrémní situace, která je dle mě zapříčiněna jeho nemocí.

U dvou respondentů rodiče (zřejmě) nevěděli, že je jejich potomek zneužívá návykové látky. U tří tázaných, u kterých rodiče věděli o užívání, se po úspěšné abstinenci zlepšily celkové vztahy mezi rodiči a potomky a také byla přítomna větší důvěra z obou stran. Šest respondentů dále vnímalo celkové zlepšení vztahů okolí k nim samým, zejména pak přátel, kteří se je snažili/snaží podporovat.

Je obecně známo, že užívání drog je škodlivé. Stejně tak je tomu u pervitinu, který v mnoha případech převrátil životy lidí, kteří jsou objektem mé práce. I přes to všechno, vidí spousta z nich pozitivní zkušenosti spojené s užíváním pervitinu. Všech sedm respondentů uvádí, že jim pervitin dal bohatou zkušenost. Dále dominují zajímavé zážitky a duševní vyspělost, která dle části dotazovaných proběhla rychleji, než za normálních okolností. Tuto drogu však většina respondentů vnímá v současné době negativně. Jako hlavní negativa užívání pervitinu uvádějí dotazovaní zdraví a čas, který mohli strávit jiným způsobem. Také bude u většiny vždy přítomná chuť po droze, které je mnohdy těžké se ubránit.

Při otázce zda by něco měnili v ohledu na minulost, zodpovědělo pět respondentů že ne. Jsou rádi za zkušenosti, které díky požívání mohli zažít. Jeden z respondentů si není jistý zda by minulost měnil a poslední respondent by měnil určitě, jelikož by se nemusela u něj projevit duševní porucha, kdyby pervitin neužíval.

Pět z dotazovaných se v současné době cítí dobře. Vyjma Radky, která trpí depresemi ze svého života a Luboše, který žije na ulici a pravděpodobně je stále uživatelem drog. Většina respondentů se překlenula skrz nelehké období a pracují na sobě, aby se posunuli v životě dál a chuť na drogu se postupně vymanila z jejich života.

6 Závěr:

Lidé o kterých jsem psala tuto práci, byli lidé z mého okolí. Bylo pro mě v mnohých případech až zarážející, co je droga stihla udělat s člověkem za tak „krátký čas.“

Na začátku praktické části jsem si stanovila 4 hypotézy:

Hypotéza 1: Uživatelé pervitinu pocházejí z nestabilního rodinného prostředí, či neúplných rodin.

Tato hypotéza se mi ověřila. U pěti z respondentů od rodiny odešel otec, který byl poté u tří respondentů nahrazen „náhradním otcem“, kterého vnímali respondenti spíše negativně. 2 z respondentů jsou z rodiny, kde byli oba rodiče alkoholici a o děti nejevili přílišný zájem.

Hypotéza 2: Po vyléčení vnímají respondenti pervitin negativně.

Tato hypotéza se mi rovněž potvrdila, jelikož šest ze sedmi respondentů nyní vnímá drogu v negativním smyslu. Respondenti uvádějí, že jim sice droga dala zkušenosti, zážitky aj., ale zároveň převažuje to, co jim droga „vzala.“ Respondenti jsou si dále vědomi toho, že je droga škodlivá a je nesprávné ji užívat.

Hypotéza 3: Jedinec se ze závislosti vyléčil, pouze byl-li léčen odborně v instituci.

Tato hypotéza se mi nepotvrdila. Čtyři z mých respondentů byli léčeni v instituci, a to na detoxikační léčbě a následně na doléčování. Dvě respondentky však bezvýsledně, jelikož jak samy uvádí, byly léčeny proti své vůli, či nebyly stoprocentně přesvědčeny, že drogu již požívat nechtějí. Při této hypotéze jsem si tedy uvědomila, že je nejdůležitější vůle samotného jedince, jinak léčba v instituci nepřináší pozitivní výsledek.

Hypotéza 4: Po vyléčení okolí chovalo k jedinci odstup a zavrhovalo jej.

Tato hypotéza se mi rovněž nepotvrdila. Myslela jsem, že okolí se po vyléčení bude k respondentům chovat odtažitě, nebudou jim věřit a důvěra bude narušena. Všech sedm respondentů však uvádí, že s přáteli mají lepší a důvěrnější vztahy. Přátelé se je snaží naopak podporovat. Totéž platí také u rodiny, kdy pět respondentů uvedlo, že nabyli díky úspěšné abstinenci větší důvěru jak ze strany rodičů, tak rovněž ze strany respondentů vůči rodině.

Cílem mé práce bylo zjistit současný pohled respondentů na jejich minulost spojenou s pervitinem, jejich emoce a životní styl po vyléčení. Co vše droga v jejich životě ovlivnila, včetně vztahů v jejich okolí, rodině a práci. Zkoumala jsem také život respondentů v období před drogovou závislostí - jejich vzpomínky na dětství, kdy a jak se poprvé s pervitinem setkali, léčbu závislosti.

Cíl práce jsem splnila. Respondenti mi pomohli získat informace, díky kterým jsem mohla zjistit, jak pervitin změnil jejich život a jak situaci vnímají v současné době. Také jsem se díky rozhovorům do bývalých narkomanů vcítila a dokázala jsem tak lépe pochopit některé jejich činy a myšlenkové pochody, které jsem před tím nechápala.

Podle mě si někteří z těchto lidí, prošli jistým „experimentováním s delším průběhem“, ale po čase si uvědomili, že drogu v životě nechtějí. Udělali zásadní změnu, která nebyla mnohdy jednoduchá, ale silou vůle ji zvládli. Jiní si uvědomili, že drogu nechtějí až v situaci, kdy ztratili drahocenný čas, vztahy s rodiči, vzdělání, duševní zdraví a mnoho dalšího. I tito lidé se však důsledkem silné vůle dokázali od drogy odpoutat a začít na sobě pomalu ale jistě pracovat. Věřím, že pokud budou opravdu chtít, droga se postupem času vytratí z jejich života a po nějaké době chuť i potřeba uhasne. Zamýšlím-li se nad jejich osudy, přijde mi smutné, že člověk musí prožít nepříjemné věci, musí o něco důležitého přijít aby si uvědomil, že je droga špatná věc. Rozhovory, kdy člověk zvítězil nad závislostí byly celkem příjemné. Potvrdilo se mi v nich, že když člověk chce, dokáže naplnit svůj záměr. Z některých rozhovorů jsem odcházela sice zděšena z nelehkých příběhů a situací, avšak s klidnou hlavou. Některé případy mne naopak tak klidnou nenechaly a musela jsem nad nimi dlouho do noci přemýšlet, dokonce i nespát. Zajímavé je, že na první pohled většinou není znatelné, čím vším si člověk prošel, či momentálně prochází.

IV Seznam použité literatury

Prameny:

1. DOLEŽAL, Jiří X a Zdeněk BAŠNÝ. *Jak se berou drogy*. 1. vyd. Praha: Formát, 1998, 174 s. ISBN 80-86155-11-0.
2. ESCOHOTADO, Antonio. *Stručné dějiny drog*. Vyd. 1. Praha: Volvox Globator, 2003, 173 s. Labyrint (Volvox Globator). ISBN 80-7207-512-8.
3. FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009, 218 s. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2781-3.
4. GANERI, Anita. *Drogy: od extáze k agonii*. 1. vyd. Praha: Amulet, 2001, 149 s. Alfabet. ISBN 80-86299-70-8.
5. GOTTLIEB, Adam. *Vaříme s konopím*. Olomouc: Votobia, 1995, 115 s. ISBN 80-85885-70-0.
6. HAJNÝ, Martin. *O rodičích, dětech a drogách*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2001, 133 s. [11] s. barev. obr. příl. Pro rodiče. ISBN 80-247-0135-9.
7. ILLES, Tom. *Děti a drogy: fakta, informace, prevence*. 2., upr. vyd. Praha: ISV, 2002, 55 s. Drogy. ISBN 80-86642-12-7.
8. KALINA, Kamil. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády ČR, 2003, 319 s. Monografie (Úřad vlády České republiky), No. 1. ISBN 8086734056.
9. KALINA, Kamil. *Základy klinické adiktologie*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, 388 s. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1411-0.
10. LIBA, Josef. *Zdravie, drogy, drogová závislosť*. 1. vyd. Prešov: Rokus: 2001, 82 s. ISBN 80-8068-036-1
11. NEŠPOR, Karel a Ladislav CSÉMY. *Alkohol, drogy a vaše děti: Jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat, jak je zvládat*. 2. rozš. vyd. Praha: Sportpropag, 1994, 159 s. ISBN 8023818090
12. NOVOTNÝ, Oto. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004, 451 s. ISBN 80-7357-026-2.

13. RABOCH, Jiří a Petr ZVOLSKÝ. *Psychiatrie*. 1. vyd. Praha: Galén, c2001, 622 s. ISBN 80-7262-140-8.
14. SEKOT, Aleš. *Úvod do sociální patologie*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010, 193 s. ISBN 978-80-210-5261-1.
15. SHULTES, Richard Evans a Albert HOFMANN. *Rostliny bohů: jejich posvátná, léčebná a halucinogenní moc*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 1996, 192 s. ISBN 80-7207-007-x.
16. SOCHŮREK, Jan. *Úvod do sociální patologie*. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2009, 186 s. ISBN 978-80-7372-448-1.
17. SOCHŮREK, Jan. *Vybrané kapitoly ze sociální patologie*. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita, 2001, 47 s. ISBN 80-7083-495-1.

Slovníky a encyklopedie:

18. MAŘÍKOVÁ a kol. Velký sociologický slovník. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, 747 s. ISBN 80-7184-164-1.

Elektronické zdroje:

19. CSÉMY, Ladislav a Pavla CHOMYNOVÁ. *Zaostřeno na drogy* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2012, roč. 10, č. 1 [cit. 2015-03-02]. ISSN 1214-1089. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Zaostreno-1_12_web.pdf
20. *Drogová situace v České republice*. [online]. rekniNEdrogam.cz. [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <http://rekninedrogam.cz/drogova-situace>
21. MINAŘÍK, Jakub. *O drogách obecně: Drogy, čili omamné psychotropní či psychoaktivní látky*. [online]. Sananim. [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://www.drogovaporadna.cz/o-drogach-obecne.html>

Resumé

Cílem mé práce bylo zjistit současný pohled respondentů na jejich minulost spojenou s pervitinem, jejich emoce a životní styl po vyléčení. Co vše droga v jejich životě ovlivnila, včetně vztahů v jejich okolí, rodině a práci. Zkoumala jsem také život respondentů v období před drogovou závislostí - jejich vzpomínky na dětství, kdy a jak se poprvé s pervitinem setkali, léčbu závislosti. Cíl práce jsem splnila. Respondenti mi pomohli získat informace, díky kterým jsem mohla zjistit, jak pervitin změnil jejich život a jak situaci vnímají v současné době.

Summary

The goal of our work was to find out current view of the respondents about their drug-addicted past, their emotions and their lifestyles after they were cured. We investigated how the drugs changed their lives including the relationships in their families and in work. We have also looked into lives of the respondents before they have fallen into the addiction. The goal of the work has been met. The respondents helped us to gather information that we would not be able to find out on our own - how methamphetamin changed their lives and also how they currently perceive their life situation.

V Přílohy

1 Rozhovory

Ludmila

Kolik je ti let?

24

Co momentálně děláš? Studuješ, pracuješ?

Teď pracuju v jako recepční jednoho hotelu. Jinak jsem vystudovala obchodku a teď studuju vejšku.

Jaké máš vzpomínky na dětství?

Na dětství mám hezký vzpomínky. Když jsem byla malá, naše rodina trávila spoustu času pohromadě. Později, v mých 13ti letech, od nás táta odešel. Tohle období pro mě bylo plný stresu a smutku. Se ségrou jsme zůstaly u mamky, která situaci nesla hodně těžce a k tomu ještě neměla práci. S tátou jsme se přestali vídat.

Jaký máš vztah s rodiči?

Teď už dobrý, i když se s nimi moc nevidám. Tátovi jsem už odpustila a mamka je po celou dobu mojí velkou oporou.

Jaká je tvoje první zkušenost s pervitinem? Kde a kdy ses s ním poprvé setkala a užila ho?

Začalo to tím, že moji kamarádi a okolí, se kterými jsem se znala, hodně začali experimentovat s lehkejma i tvrdšíma drogama. Pořád mi někdo říkal, jak je to strašně skvělý a úžasný a že je to sranda. Moje hodně dobrá kamarádka za mnou pak přišla a řekla mi, že bysme to měly zkusit. Ze začátku jsem nechtěla a pak jsme si to pořešily od jednoho týpka. Pamatuju si, že moje první čára mi zas tak nic nedala, ale když jsem to zkusila následující dny, tak už jsem chápala, proč se to těm lidem přede mnou zdálo tak skvělý. A taky jsem to ze

začátku dělala z frajeřiny, žejo... Pozdějš už jsem to ale potřebovala. Jo a v tý době mi bylo 16 let.

Vzpomeneš si, z jakého důvodu jsi pervitin užívala? Co ti to dávalo?

No ze začátku jsem to dělala, protože jsem si přišla hustá. Později jsem čáru potřebovala už jen kvůli tomu, abych se cejtila normálně a v pohodě a nějakým způsobem fungovala. Když jsem nebyla vyjetá, měla jsem sebevědomí na nule a cítila jsem se trapně, když na mě někdo na ulici jen koukal. Dokázala jsem celý dny jenom ležet v posteli a ubíjet se. Zajímavý je, že do školy jsem chodila jenom když jsem byla zfetovaná, jindy jsem z tý postele prostě nevstala. Hmm.. Co mi droga dávala? Když jsem byla po vlivem, cejtila jsem se šťastná a veselá. Taky jsem měla hrozně energie a za dvě hodiny jsem udělala práce tolik, kolik jsem normálně nebyla schopná ani za měsíc. To si takhle člověk dá malou lajničku a vydrhne celej byt, udělá úkoly a seminárky, nakreslí osum obrazů do pokoje a ušije si šaty. Smutný pak je, že po účinnosti drogy ti pak spousta věcí co jsi dělala nedávaj smysl. Pamatuju si, že později jsem si dávala fakt velký dávky, byla to fakt čára dlouhá klidně 20 centimetrů. To jsem pak jen dokázala osm hodin sedět na židli, poslouchat hudbu, která mi přišla naprosto magická a říkala jsem si, jak je svět nádhernej. To už bylo moc no. Jo a pervitin jsem šnupala. Nikdy jsem ho nepožila jinak.

Jak a kdy sis uvědomila, že je potřeba s braním přestat?

Já jsem si to vlastně uvědomovala celý ty dva roky, co jsem pervitin brala, ale vždycky ve mně ta touha po tý čáře přerostla. V každym dojezdu, kterej byl pro mě naprosto příšernej a několikrát jsem myslela, že ho nepřežiju, jsem si slibovala že si už nedam.. Samozřejmě mě to pak za dva dny přešlo a znovu jsem si šla koupit půl gramu. Občas jsem měla světlý chvílky, kdy jsem si nedala třeba tři tejdny. Pamatuju si ale, že mi po tom bylo smutno a záviděla jsem lidem, který můžou bejt sfetovaný a já nejsem. To kdy jsem se konečně rozhodla přestat, bylo když už jsem byla fakt v háji. Tím jak jsem jela několik dnů za sebou, rozjížděla se mi psychóza a mě bylo fakt strašně. Byla jsem jako blázen. Slyšela jsem hlasy a viděla jsem fakt divný věci, a to i třeba druhý den co už jsem si nic nedala. Naštěstí to pak další dny ustalo. Taky jsem si uvědomila, že jsem zůstala jediná z mých přátel, který se mnou smažili a už si nemám s kým dávat. Postupně od toho všichni upustili, protože zjistili, jakej je to hnus. Zůstala jsem na to sama a samotnou mě to fakt nebavilo a taky jsem se cejtila jak

vyvrhel. Taky si pamatuju na jeden signál, kterej mě hodně ovlivnil.. Jednou jsem přišla k ránu domů a byla jsem pod vlivem. Máma na mě vyběhla a začla mě mlátit a křičet že jsem zfetovaná a že druhej den půjdu na léčení. To byl pro mě šok, protože jsem myslela, že neví že fetuju.. Nikdy mi nic neřekla. Možná to tušila, ale nechtěla si to přiznat. Kdo ví.

A jak to teda s mámou dopadlo?

Další den vychladla a už se k tomu nikdy nevyjádřila. Já jsem s tím pak přestala, protože jsem si uvědomila, že nechci chodit po léčebnách a nechci aby droga hrála v mým životě hlavní roli.

Jak u tebe probíhala detoxikace od této drogy? Léčila ses v nějaké instituci?

V instituci jsem se nakonec neléčila, i když jsem chtěla, protože odvykání bylo někdy fakt příšerný. Někdo mi někde řekl, že odvykání pervitinu je ok, protože je na tom jenom psychická závislost. No. JENOM. Bylo to příšerný. Celkově jsem se z toho dostala sama s největší podporou několika přátel, kteří o tomhle mým problému věděli. Myslim si, že aby člověk přestal brát jakoukoliv drogu, musí chtít on sám. Hodně jsem se také začala modlit a prosit Boha, ať mě závislosti zbaví a dá mi sílu.

Jak jsi se cítila po vyléčení, když ses vrátila zpět do „normálního života“ bez pervitinu?

Hrozně. Bylo to hrozný. Když jsem přetrpěla tu největší chuť k tomu dát si čáru a už jsem věděla, že si dát nechci, přesto mi bylo hrozně. Za prvý se mi zdálo, že je perník, kterej jsem mnohdy fakt dlouho sháněla a nebylo to vždy úplně lehký, teď na každým kroku. Za druhý jsem měla strašný deprese. Nic mě nebavilo, nic mě netěšilo, z ničeho jsem se nedokázala radovat. Nedokázala jsem si prostě užít chvíle, která byla bez drogy a neviděla jsem v ničem smysl života.

Změnilo se něco ve vztahu tvého okolí k tobě samé? Jak jsi to vnímala?

Přijde mi, že se spíš změnil můj pohled na ostatní lidi. U těch, u kterých jsem si myslela, že jsou přátelé jsem později zjistila, že jediný co nás spojovalo byla čára pervitinu. Jinak to

v podstatě nikdo nevěděl, kromě nejbližších kamarádů, kteří o mém užívání věděli a celou dobu mě podporovali k tomu přestat.

Měla jsi po delší době abstinence možnost pervitin zase užít? Jak jsi situaci zvládla?

Možnost jsem měla a pořád jí mám, tahle droga je pořád kolem mě. Díky tomu, že mám s pervitinem zkušenosti, poznám i na lidech, do kterých by to nikdo neřekl a není to na první pohled znatelný, že jsou na perníku. Ať už jde o barmana v baru kam jdu s kamarádkama na drink, nebo náhodnej člověk na ulici, droga je pořád kolem mě. Po delší době abstinence jsem ale změnila žebříček hodnot a pervitin se vytratil z mého života a už ho nepotřebuju, ani nechci. Od té úspěšný „samodetoxikace“ jsem si nic nedala.

Jak vnímáš pervitin teď? Co myslíš, že ti dal a vzal?

Pervitin vnímám jako zlo, který ničí lidi a celkově společnost. Když si ho dáš, jsi šťastnej, veselej a máš se fajn, pak se pocity otočí o 100% a zničí tě to. I přes to všechno špatný co mi dal, jsem za tuhle zkušenost ráda. Mohla jsem vidět, zažít a okusit spoustu věcí, který bych bez pervitinu nepoznala. Skončila jsem ve správnou chvíli, proto mi zkušenost s touhle drogou spíš „dala“. Kdybych ale dál pokračovala, vím že mi vezme všechno.

Co bys v ohledu na minulost změnila, kdybys mohla?

Asi bych nic neměnila, pervitin mi dal hodně zkušeností a rychle jsem duševně vyspěla.

Jak se momentálně cítíš?

Cítím se skvěle. Jsem ráda, že jsem udělala razantní krok a můžu se naplno zabývat věcmi, který dávají smysl.

Radka

Kolik je ti let?

Je mi 25 let.

Co momentálně děláš? Studuješ, pracuješ?

Studuju vysokou školu a přivydělávám si brigádou.

Jaké máš vzpomínky na dětství?

Měla jsem nespokojený dětství. Moji rodiče spolu měli hodně špatný vztah a často se hádali. I když byli rozvedení od mých 3 let, stále jsme žili pod jednou střechou jako úplná rodina. K otci jsem měla menší odstup, jelikož mě, moji matku i bratra bil. Máma od něj chtěla odejít, ale zároveň chtěla, aby naše rodina byla úplná a my měli hezké dětství, což se jí samozřejmě touto cestou moc nevedlo. Nejdřív jsme bydleli v bytě v Praze, ale pak jsme se odstěhovali mimo Prahu. Rodiče se poté rozvedli. Otec měl v té době vážné zdravotní komplikace a byl v nemocnici téměř dva roky. Poté co byl propuštěn z nemocnice, odstěhoval se k přítelkyni, s kterou žije doteď. Matka si po čase našla přítele, který se přestěhoval k nám domů. Vnímala jsem ho jako narušitele a snažila jsem se získat mámy pozornost. Máma nás v tuto dobu ale docela přehlížela a pozornost upínala na nového přítele. Velmi těžce jsem to nesla a s matkou jsem se hodně hádala. Začala mě také vyhazovat z domu, takže jsem byla například každý měsíc několik dní na ulici a potom mi zavolala ať se vrátím. Tohle se pořád opakovalo.

Jaký máš vztah s rodiči?

Snažím se s nima vycházet normálně a řekla bych, že si v současné době rozumíme. Situaci beru celkově mnohem líp než předtím. Mám potřebu vídat je často, ale podaří se mi to zhruba jednou týdně s matkou a s otcem jedenkrát do měsíce.

Jaká je tvoje první zkušenost s pervitinem? Kde a kdy ses s ním poprvé setkala a užila ho?

Poprvé jsem se setkala s pervitinem, když mi bylo 13 let. Pohybovala jsem se ve společnosti lidí, kteří ho brali. I když téměř všichni moji přátelé drogu užívali, já jsem stále odolávala a vlastně mě to ani nelákalo. V 15 letech jsem však kamarádce, která neměla tolik kontaktů, zprostředkovala shánění pervitinu. V týchle době jsem měla psychické problémy. Rozešla jsem se s přítelem, doma to bylo špatný a prostě jsem se necítila v pohodě. S kamarádkou jsme si šňuply mojí první čáru. Bylo to něco nového a strašně mě to bavilo. Bylo to něco, co mi hned a bez stresu navodilo skvělou náladu. Ten stav mě hrozně bavil a proto jsem si další čáru dala hned po týdnu, a to v mnohem větším množství. Potom jsem brala pervitin každý druhý, třetí den během 1.5 roku.

Vzpomeneš si, z jakého důvodu jsi pervitin užívala? Co ti to dávalo?

Dalo mi to takovou bezprostřednost a osvobození od problémů. Určitě jedním z aspektů bylo, že jsem si nerozuměla s matkou, od které jsem se odstěhovala až po delší době užívání. Matka samozřejmě nic netušila, protože o mě ani nijak nejevila zájem. Později, když už se hádky s matkou nedaly snýst, odstěhovala jsem se s kamarády, kteří taky užívali pervitin do bytu v Praze. Tam se pochopitelně ještě moje závislost prohloubila.

Jak a kdy sis uvědomila, že je potřeba s braním přestat?

Že mám opravdu problém jsem si uvědomila, když mě málem vyhodili ze školy, kvůli vysoké absenci. Nesplňovala jsem žádný povinnosti a jen jsem fetovala a užívala si života. Taky jsem měla velké deprese, z života jaký jsem vedla a měla jsem potřebu ho od základu změnit. Nechtěla jsem skončit na ulici a jako troska bez budoucnosti. Jeden z aspektů byla také určitě moje alergie, která se po každém užití projevila nemožností dýchat a vždy jsem se celá osypala.

Jak u tebe probíhala detoxikace od této drogy? Léčila ses v nějaké instituci?

Po tom co jsem se rozhodla přestat brát, tak jsem se odstěhovala k prarodičům na vesnici a tak jsem se úplně odřízla od společnosti. Uzavřela jsem se hodně do sebe a moc jsem s nikým nechtěla komunikovat. Na drogu jsem měla velkou chuť, ale věděla jsem, že nemůžu, protože bych skončila tak, jak nechci. Smysl jsem se hodně snažila najít ve spiritualitě a začala jsem číst knížky s touto tematikou. Myslím, že i to mi hodně pomohlo.

Jak jsi se cítila po vyléčení, když ses vrátila zpět do „normálního života“ bez pervitinu?

V tomhle období mi hodně pomohla marihuana. Vyhulila jsem klidně několik gramů denně. Byla to jakoby náhražka za pervitin. Cítila jsem se osvobozeně od pervitinu a postupně jsem si uvědomovala, že mi více vzal než dal. Na začátku byla abstinence vážně těžká, ale pak jsem se snažila najít si něco jiného, na co jsem se upnula. Hodně jsem začala chodit na procházky do přírody a snažila jsem se hledat potěšení v maličkostech, které byly pro můj život přínosnější.

Změnilo se něco ve vztahu tvého okolí k tobě samé? Jak jsi to vnímala?

V té době byli moji kamarádi také uživatelé drog, takže jsem je tím jakoby ztratila, což jsem v tu dobu vnímala spíš pozitivně, protože jsem se bála, že by mě mohli zase vtáhnout do světa drog. Přátelé, kteří nefetovali, z mojí abstinence měli radost a díky tomu se naše vztahy ještě zlepšily. Když jsem brala pervitin, moje matka nic netušila. Po odvykání jsem se jí přiznala a matka to velmi těžce nesla. S mámou jsem si po detoxikaci také začla více rozumět, ale nevím, jestli to nebylo spíše mým odstěhováním.

Měla jsi po delší době abstinence možnost pervitin zase požit? Jak jsi situaci zvládla?

Měla a neustále mám. Stále jsem v kontaktu s lidmi, kteří pervitin užívají. Už tuhle drogu ale nechci a jsem ráda, že jsem se jí zbavila. Přiznám se, že si o víkendech ná párty dávám příležitostně méně návykové drogy, jako je například MDMA.

Jak vnímáš pervitin teď? Co si myslíš že ti dal a vzal?

Pervitin mi dal nespočet zkušeností, za které jsem ráda. Vzal mi ale také velkou část zdraví a hlavně vůle, kterou jsem se nechávala unýst celou mojí cestou závislosti. Při řešení obtížnějších situací mám vždycky chuť si dát. Je to pořád nebezpečná chuť, která jen tak nezmizí.

Co bys změnila v ohledu na minulost, kdybys mohla?

Nezměnila bych nic. Jsem ráda za zkušenosti, který mám s touhle drogou a můžu je praktikovat ve svojí práci se závislými dětmi. Víc jim rozumím a dokážu se do nich vcítit.

Jak se momentálně cítíš?

Momentálně prožívám depresivní období, ani nevím z čeho. Mám stres. V pohledu na minulost je to ale slabý odvar. Haha.

Barbora

Kolik je ti je?

25

Co momentálně děláš? Studuješ, pracuješ?

Studuju vysokou školu, žívím se sama a žiju s přítelem. Mam střední školu se sociálním zaměřením.

Jaké máš vzpomínky na dětství?

Nic moc. Žila jsem jenom s mamkou, která mi dávala všechno co mohla, ale moc peněz jsme neměly, vzhledem k tomu, že na všechno byla sama. Můj táta umřel, když mi byly tři měsíce. Před tím, než poznal mámu byl závislej 13 let na pervitinu. S mámou jsem nikdy neměla harmonickej vztah, pořád to mezi náma bylo napnutý. Hlavně je silně věřící a vychovávala mě stylem: “ Podíváš se na cigaretu, jsi závislá. Podíváš se na drogy, jsi pod mostem.” Přišlo mi, že máma byla ve všech směrech hysterická a panická. Taky si vzpomínám, že jsem byla na základní škole šikanovaná, a to se se mnou táhlo až na střední. Trpěla jsem pocitama deprese a měla jsem silně narušenou osobnost. Nenáviděla jsem se. Když jsem se na sebe koukala do zrcadla, tak jsem si nadávala a vlastně jsem se na sebe ani koukat nemohla.

Jaký máš vztah s rodiči teď?

Moje matka je pořád panická a mě to vytáčí. Ale máme dobrý vztah. Vídáme se se docela často, i když bydlí v jiném městě.

Jaká byla tvoje první zkušenost s pervitinem? Kdy jsi ho poprvé užila?

Když mi bylo patnáct, tak jsem potkala kluka, kterej mi po čase řekl, že je dva roky na perníku. Byla jsem v šoku, protože mi máma vtloukala do hlavy, že ten kdo fetuje, je troska a bydlí pod mostem. A tenhle kluk měl práci, vypadal normálně a studoval. Můj život byl do té doby nudnej a nezáživnej, nenáviděla jsem sama sebe a chtěla jsem se oprostít.

Řekla jsem tomu příteli, ať mi to dá a on nechtěl, ale já jsem řekla, že když mi to nedá tak si to seženu jinak. Zkusila jsem první čáru a byla to láska na první pohled. První pocit byl happy, najednou si mě lidi všímaj, najednou jsem zajímavá, najednou mě lidi berou, maj mě rádi, najednou holka, která předtím nikoho nezajímala je cool, skvělá, sebevědomá. Ten přítel mě seznámil se svejma kámošema, začali jsme chodit na punkový koncerty a konečně jsem začala žít. Nejlepší bylo jak mi skvěle jel mozek, byla jsem přemejšlivá a všemu jsem rozuměla. Můj první sex byl na pervitinu a vlastně jsem ho měla na perníku celý dva roky. Pak jsem ho měla po dvou letech bez toho, a to se vůbec nedá srovnat. Na začátku jsem brala jen víkendy a později i přes tejdny a to už se mi hroutila škola a nakonec mě i vyhodili. Máma to sice nevěděla, ale poznala, že se něco děje, protože když jsem měla ty svoje dny, tak jsme se střetly i fyzicky.

Jak a kdy sis uvědomila, že je potřeba s braním přestat?

Ze začátku jsem si to já neuvědomila. Když jsem jednou byla doma na dojezdu, tak jenom přes dveře slyším jak moje spolužačky říkaj mámě, že mi chtěj pomoci. No máma byla v šoku a ihned volala sanitku.. Přijeli si pro mě dva týpci. Měli rukavice, jako kdybych byla nějaká špína a odvezli si mě.

Jak to teda probíhalo dál?

No ty týpci mě odvezli na detox, mezi opravdový feťáky. Tam prostě byli samý heráci a toluenáci a já jsem si říkala, co tam dělám. Jediný co jsme tam dělali bylo, že jsme koukali na televizi a spali a 24 hodin denně na nás dohlížely sestry. Jeden den jsem toho už fakt měla dost, tak jsem šla na záchod, kde jsem si zhasla a sedla jsem si po tmě na zem. Najednou přišla sestra s tím ať se jdu okamžitě vrátit na pokoj. V tom afektu jsem jí začala nadávat a řekla jsem jí, že nikam nepůjdu. Ona se vrátila za dvě minuty s dvouma mladejma klukama, který mě odnesli na pokoj, dali mi svěrací kazajku a píchli mi něco do nohy.. Bylo to strašně ponižující a cejtla jsem se fakt hrozně. Jak jsem brečela a nemohla jsem zvednou krk, protože jsem byla celá uvázaná, začala jsem se dusit a jim to bylo úplně jedno. Byla jsem přítěž. Taky si pamatuju, že tam za mnou přišla doktorka s nějakejma učněma asi nebo co.. A oznamuje mi: “Tak co ty ku***.. Z tebe jednou bude ku***, takový jako seš ty znám.” Cejtla jsem se strašně. Pak mě převezli sem do Prahy, kde je to jakoby taky detox, ale léčily tam jeptišky. Tam to bylo super.. Byly na nás hodný a byl tam super kolektiv lidí. Byla jsem tu asi 14 dnů

nebo měsíc, pak jsem uprosila mámu, že se chci vrátit a že už jsem si uvědomila, že to nechci. Tak jsem se sbalila a jela jsem domů. První věc, kterou jsem udělala, když jsem přijela, byla ta, že jsem si šla dát čáru a tak se odstartovalo všechno znova. Byla sem dál s tím přítelem, s kterým jsem začala fetovat a z něj se stal úplněj magor, Začal mě týrat, ale byl dost chytřej na to, abych nikde neměla modřiny. Takže mě třeba topil, nebo na mě chtěl lejt vařící vodu. Máma mi samozřejmě dělala namátkový testy a tak jsem si každěj den nařídila budík na pět ráno a snědla jsem dva citrony, protože to zneutralizuje organismus. Po čase mě ale ten kluk opustil a já jsem si uvědomila, že chci přestat.

Jak ses cítila ve světě bez drogy?

V tu dobu jsem nic neměla. Vyhodili mě ze školy, neměla jsem kamarády a život pro mě neměl smysl. Jediný co jsem dělala by to, že jsem každéj ráno vstala, šla se psem, koupila si tři lahváče, který jsem doma vypila a pak jsem brečela a z vysílení usnula. Todle probíhalo každěj den. Zlom nastal tehdy, kdy mi kamarádka řekla ať s ní jedu na koncert mojí oblíbený skupiny. Nejdřív se mi nechtělo, ale pak jsem nakonec jela. Koncert dopadnul skvěle a já jsem se seznámila s kytaristou tý skupiny a ještě ten večer jsem s ním jela domu. Nakonec jsem s ním zůstala pět let a dokonce jsem si ho i vzala. Od drogy mě úplně odprostil, protože žil úplně jiným životem a já ho s ním sdílela. Najednou se ze mě stal premiant třídy a všechno bylo lepší. V tomhle období jsem byla spokojená a nějak jsem peří přestala potřebovat.

Změnilo se něco ve vztahu okolí k tobě samé?

No máma mi víc věřila a jinak jsem se začala bavit s novými lidma, který mě bavili. Byli to chytrý lidi.

Měla jsi po delší době abstinence šanci pervitin zase požit? Jak ses zachovala?

Měla a jednou jsem to zkusila. Už jsem ale věděla že to nechci a uvědomila jsem si, že mi to už nedává to co před tím a že to prostě nechci. Jinak si příležitostně dávám koule, u kterejch vim, že mi nic neudělaj. Mě prostě nestačí alkoholovej stav.

Co ti pervitin dal a co ti vzal?

Dal mi strašně moc zkušeností, úplně brutálně. Myslim že mi dal mnohem víc, než kdybych od osmnácti do patnácti četla knížky. Za to jsem ráda. Přijde mi, že jsem díky tomu mnohem víc a rychleji vospěla. Taky ale vím, že vždycky budu nějakym způsobem závislá, a to nikdy nezmizí.

Změnila bys něco v ohledu na minulost, kdybys mohla?

Určitě bych změnila základku. Tam to všechno začalo, to byl začátek všeho. Byla jsem šikanovaná a celý život jsem pak trpěla pocitama méněcennosti a nenáviděla jsem se. Možná díky tomu jsem začala fetovat. Provází mě to až do současnosti, ale teď se s tím snažim pracovat a jsem na tom už líp.

Jak se momentálně cítíš?

Teď jsem nejvíc šťastná co jsem kdy byla. Mam perfektního partnera, dělám školu, takže ze mě možná jednou něco bude a chci odjet s přítelem do zahraničí. Mám kolem super lidi, který mě neohrožou a taky jsem se hodně upnula na víru, která je pro mě důležitá.

Karel

Kolik je ti let?

25

Co momentálně děláš?

Vrátil jsem se ke studiu, dodělávám si střední školu a pracuju v jedné firmě. Po střední bych chtěl zkusit nějakou vejšku, nebo jít do armády. Jo taky se hodně věnuju thai boxu.

Jaké máš vzpomínky na dětství?

Špatný. Chvilku jsem vyrůstal u rodičů, to pro mě nebylo moc dobrý. Oba dva byli alkoholici a protože nechtěli, abych v tom vyrůstal, šoupli mě k babičce. To mi bylo nějak kolem osmi let. Pak jsem se k rodičům na chvíli vrátil, ale stejně jsem skončil u babičky.

Jaký máš s rodičema vztah teď?

Jo v pohodě. Vidim je tak jednou za dva měsíce. Když jsem bral tak jsem vlastně bydlel u táty. Ten to bral sportovně a i když jsem byl v největším dnu, říkal mi, že je to moje volba a ať si to udělám jak chci. Když budu chtít přestat tak přestanu a když ne, tak ne.

Jak a kdy ses poprvé setkal s pervitinem?

Na střední škole, když mi bylo 18. Moji kamarádi s tím začali, ale já jsem to nechtěl., pak jsem byl zamilovanej do jedné holky a byl jsem z toho nešťastnej, tak jsem si ztrucu dal čáru. Poprvý jsem vlastně nic necejtil, ale pak jsem dávky zvyšoval. Nějakou dobu jsem to užíval jen občasně a pak jsem ty dávky postupně zvyšoval. Jednou se mi stalo, že jsem po několika denim tahu usnul ve škole na 4 hodiny, pak jsem se probudil a měl jsem hrozný psycho, tak jsem šel k ředitelce a řekl jsem jí, že beru. Ta mi řekla, ať to řeknu rodičům, nebo že to udělá ona sama a já jsem na to konto přerušil studium, s tím že se tam za rok vrátím. Za rok jsem se vrátil, ale v ještě horším stavu a tak jsem to po dnu zase utnul a školu jsem nedodělal. Pak jsem vlastně užíval pervitin s tím, že jsem ho užíval nonstop klidně týden, Poslední dny jsem

byl jen zavřenej v bytě a maloval jsem obrázky, nebo jsem jen koukal, už jsem ani nechtěl chodit do společnosti. Pak jsem pervitin i prodával a věděl jsem, že si vydělám na další dávku. „ V pohodě jsem se cejtíl, pokud jsem věděl, že vypadám dobře, pak už mi bylo všechno jedno.“ V tomhle období jsem měl i přítelkyni, s kterou jsem byl docela dlouho. Byla závislá a požívala pervitin i při tom, co se mnou otěhotněla. Dítě dala k adopci a nic o něm nevim. S tou holkou si občas napíšem, ale nic moc o ní nevim.

Vzpomeneš si, proč jsi pervitin užíval a co ti to dávalo?

Nejdřív to bylo ze zvědavosti a frajeřiny a pak už jsem to prostě potřeboval, abych fungoval.

Jak sis uvědomil, že je potřeba přestat?

Když mi bylo 22 tak jsem chtěl přestat, což se mi povedlo u pervitinu, ale začal jsem na druhou stranu strašně pít. Každý den jsem byl v lihu, doma a psychicky úplně v háji. Šel jsem za strejdou a řekl jsem mu, že chci zpátky do školy. On mi řekl, že dokud se nepůjdu léčit, tak mi nepomůže. Tak jsem začal chodit jednou týdně na ambulantní léčení. V té době jsem na tom byl špatně i fyzicky. Pak jsem šel na dva tejdny na detox, což byla pakárna. Byl jsem tam se samejma herákama a feťákama a jen jsme koukali na televizi. Nic jinýho se tam nedělo. Pak jsem jel do menšího města do komunity. To probíhá tak, že jsi zavřená a pracuješ na sobě a svých problémech a po čase jsme šli do práce, kde jsme pracovali. Pak jsem šel vlastně na léčení a tam mi zjistili, že mam játra v hodně špatnym stavu, ale už je to v pohodě.

Jak ses cítil ve světě bez drogy?

Zprvu deprese, pak jsem začal žít nový život s novými lidma a je to čím dál tím lepší.

Změnilo se něco ve vztahu tvého okolí k tobě samému? Jak jsi to vnímal?

Když jsem se vrátil tak se ke mně nefetácký kamarádi chovali fakt hezky. Byli na mě hodný a snažili a snažej se mě podporovat. Kamarády, s kterejma jsem fetoval, jsem odstříhнул a s těma se nevidám a nechci je už vidět.

Měl jsi po nějaký době abstinence možnost pervitin zase požít? Jak jsi to zvládl?

Ne přímo, ale měl. Ale nechci to, hnusí se mi to, už jsem jinde.

Jak vnímáš pervitin v ohledu na minulost? Co si myslíš že ti dal a co ti vzal?

Dal mi zkušenost, ale vzal mi zdraví a hodně času, kterej jsem mohl využít jinak

Změnil bys něco v ohledu na minulost, kdybys mohl?

Těžko říct. Ani nevim.

Jak se momentálně cítíš?

Mam se fajn, pracuju na sobě. Jsem teď abstinent, jediný můj zlozvyk je kouření.

Josef

Kolik je ti let?

Je mi 24 let.

Co momentálně děláš?

Pracuju jako barman na baru a mám vystudovanou střední školu s maturitou. Rád hraju na počítači.

Jaké máš vzpomínky na dětství?

Když mi byli tři roky, tak se naši rozvedli, protože táta byl a je alkoholik a do toho má schizofrenii. Máma si našla přítele, s kterým je doteď. Ze začátku jsem matky přítele moc nebral, a s mým vlastním otcem jsem se nevídal. „když jsem doopravdy zjistil, jakej vlastní táta je, začal jsem otčíma brát jako tátu“. Pravýho otce nezajímám a je třeba takovej, že když jsem za nim šel s tím že mě něco bolí, řekl mi: „nojo prosimťe, to nic není.“ Dětství s otčímem pak bylo fajn, zajímal se o mě a trávili jsme společně čas jako rodina a mám na to docela hezký vzpomínky.

Jaký máš vztah s rodiči teď?

Vlastního tátu moc nevidám, i když jsem u něj chvíli bydlel. Nechci ho vídat. S mámou a otčímem máme dobrej vztah, bydlím s nima v bytě. Mám je rád.

Kdy ses poprvé setkal s pervitinem?

Kolem mejch 14ti jsem se začal scházet s partou, kde jsem hodně hulil trávu, chlatal a tak. Ty kámoši pak začali víc experimentovat s drogama, ale já jsem to nechtěl. Takže jsem vydržel 4 roky jen hulit trávu. Já jsem zezačátku pervitin neměl rád a měl jsem vůči tomu averzi. V 18ti mi kámoš nabídnul pervitin a já jsem to zkusil. Než jsem si to dal, tak jsem z toho měl strach a poprvý mi to nic nedalo. Po třech měsících jsem si dal znova, v tý době jsem hodně skejtoval a ten stav mi dával hodně energie. A pak jsem nějakej čas vůbec neměl.

Pak jsem měl letní brigádu, kde jsme si dávali každý víkend s kámošem. Ze začátku jsem si nemohl představit že bych šel sjetej třeba do školy, ale postupem času jsem dávky zvyšoval s tím, že jsem to i prodával a chodil jsem tak i do školy. Vůbec nechápu jak jsem se na tom mohl učit a pak úspěšně odmaturovat. Máma zatím nic nevěděla a kamarádi zprvu taky ne, ale když jsem pak chodil ven jenom sjetej, tak mi říkali že jsem fakt hloupej a ať toho nechám. Mně bylo úplně jedno, co si myslej. Tohe období, kdy jsem hodně fetoval, trvalo tak půl, třičtvrtě roku.

Vzpomeneš si, z jakého důvodu jsi pervitin užíval a co ti to dávalo?

Ze začátku to bylo z frajerství, ale pak jsem si musel dát, když jsem chtěl něco udělat. Pod vlivem jsem si myslel, že toho dokážu víc a měl jsem hodně sebevědomí. To bylo hustý.

Jak sis uvědomila, že je potřeba s braním přestat?

Nějak jsem se dostal k tomu že chci přestat, protože jsem se necejtíl v pohodě a lidi na mě začali mít kecy, že je se mnou divně, protože i když jsem nebyl sjetej, choval jsem se fakt divně. Tak jsem přestal a začal jsem mít schůzky. Začal jsem slyšet hlasy a mít pocit, že po mě někdo jde. To mi začalo vlastně po maturitě, když jsem si našel práci v kanceláři. Potom jsem šel do sananimu a tam mi řekli, ať jdu k psychologovi. Já jsem si řekl, že na to kašlu, že nikam nejdu. Protože jsem byl v tu dobu spíš pozitivní, ty hlasy co jsem slyšel byly takový hodný a já jsem se na to teda vykašlal. Pak to teda bylo horší, protože ty hlasy byly fakt nepříjemný a zlý, když jsem šel do práce, tak na mě všichni koukali, že jsem divnej. Nedokázal jsem se soustředit, nedokázal jsem spát, protože jsem slyšel ty hlasy a byl jsem celej takovej rozhozenej. Šel jsem pak za mámou a řekl jsem jí to a pak jsem si zavolal záchranku a odvezli mě rovnou do Bohnic. No jasný. Tam jsem byl ze začátku na vstupním pavilonu, kde jsou omezený pravidla a člověk nemůže ven. Tam zjistili, že mám psychózu. Já mám ještě vlastně po tátovi schizofrenii. Tam mi to zjistili. Táta mi to teda říkal před tím, než jsem začal hulit, ale já jsem to nebral vážně. Taky mi řekli, že se mi to rozjelo trávou a drogama. V Bohnicích jsem byl dost dlouho, protože jsem měl bludy, pořád jsem slyšel hlasy a tak.. Tam mi vlastně dávali prášky slabší, než zjistili, že potřebuju ty nejsilnější, takže mi dali silný antipsychotika. Cejtíl jsem se hrozně. Byl jsem tak nějak třičtvrtě roku, no. Byli tam schizofrenici a pořád jsme tam nějak kreslili a tak. Pak mě propustili s tím, že musím brát prášky ráno a večer, musím chodit k doktorovi. Počítám s tím, že nějaký prášky budu muset

brát do konce života. To mi nevádí. Naučil jsem se nějak abstinovat. Dřív jsem měl problémy nedat si i jointa, ale teď už ani nepiju.

Jak ses cítil po vrácení do „normálního“ života bez pervitinu?

Změnil jsem hodně přístup k okolnímu světu. Jsem víc uzavřenější a nerad jsem ve společnosti lidí. Mám problém si jít koupit jen kalhoty, je mi to prostě nepříjemný. Udržuju si odstup.

Změnilo se něco ve vztahu okolí k tobě samému? Jak jsi to vnímal?

Spíš ten můj pohled na okolí se změnil. U některých lidí, s kterými jsem se bavil, jsem zjistil, že to nemá cenu, protože třeba hulej nebo tohle. Asi nejsem na stejný úrovni jako oni, no. Tak nějak bych to řekl. Teď se vídam jenom s jedním kámošem a jsem spíš uzavřenější

Měl jsi po nějaký době abstinence příležitost pervitin zase využít? Jak ses zachoval?

Neměl, už se s těma lidma nevidám.

Jak vnímáš pervitin teď? Co myslíš že ti dal a vzal?

Určitě mi dal zkušenost, ale jinak nic pozitivního to člověku nedá. A vzal mi zdraví a čistou mysl. Kdybych nezačal, tak se mi nenastartuje schizofrenie. Ale s tím už nic neudělám, беру to takový jak to je.

Jak se momentálně cítíš?

Snažím se nějak postavit. Štve mě co bylo, ale jak říkám, že s tím nic neudělám. Snažím se postavit na svoje nohy, chci se odstěhovat od rodičů a najít si lepší práci a začít znovu.

Změnil bys něco v ohledu na minulost, kdybys mohl?

Nezačal bych brát drogy a všechno by bylo jinak.

Dagmar

Kolik ti je let?

23

Co momentálně děláš? Studuješ/pracuješ?

No moc jsem toho nenastudovala. Vyhodili mě ve druháku na střední škole, právě kvůli pervitinu a od té doby jsem do školy nešla. A teď pracuju jako servírka, před tím jsem pracovala na pokladně.

Jaké máš vzpomínky na dětství?

Víš co, jako když se na všechno teď dívám s odstupem, tak to nebylo tak hrozný, jak jsem to vnímala v tu dobu. Mám nevlastního tátu teda, můj vlastní táta umřel a moje máma byla vždycky doma, starala se o nás, ale když mi bylo 13 tak se obrátila na stranu otčíma, kterej mě neměl rád. Hrozně jsme se hádali, všechno byl problém. Připadala jsem si doma sama.

Jaký máš momentálně vztah s rodiči?

S mámou teď po týhle poslední léčbě fakt super, protože mi věří. Při těch léčbách před tím to takový nebylo, protože věděla že to tak nechci a nevěřila mi. Dřív jsme si ani nevolali, neviděli jsme se pár let. Teď si voláme každěj den a jezdím za ní často. S nevlastním tátou vycházím v pohodě, myslím, že mi docela věří teď. I se ségrou a babičkou je to skvělý, vlastně ze všema je to skvělý. Já jsem totiž ze začátku cejtla takovej tlak, že náš dobrej vztah je založenej na tom, že neberu. A kdybych si dala, tak mě zas budou nenávidět a zavrhnou mě. Teď už mi věřej a přijde mi že je to tím, že jsem se v tohle ohledu já změnila.

Jak a kdy ses poprvý setkala s pervitinem?

No koncem základky jsme s kamarádama začali chlastat,, hulit a potom zkoušet různý drogy. Venku jsem se cejtla mnohem líp než doma. V devátý třídě jsem se seznámila s klukem, kterej to bral a já mu chtěla pomoct. Ale vyzkoušela jsem to. Poprvý mi to nic nedalo, ale pak

už jsem to cejtala. Zprvu jsem si dávala kvůli pocitu frajeřiny, ale pak jsem to potřebovala, abych fungovala. Později jsem si docela dávala, ale bylo to tak jednou za tři tejdny. Pak jsem šla na střední kde to pořád bylo takový jako na pohodu. Jenže pa to zjistila máma a odvezla mě do komunity, kde jsem byla dva roky. Jenomže tam jsem se dvakrát sfetovala taky, protože jsem tam prostě nechtěla bejt. Tenkrát jsem si říkala, že to fetování je důsledek naší rodinný situace, že za to vlastně můžou oni a proč se vlastně divěj, že fetuju. Oni za to mohli. Já jsem ani nechtěla přestat, nebrala jsem to jako problém. Pak jsem si tam našla kluka a to pro mě najednou dávalo smysl a já jsem začala abstinovat. Jenže pak jsme se rozešli. Já se vrátila do Prahy, kde jsem si našla byt a všechno jsem vzala ze špatnýho konce. Začala jsem chlastat, pak jsem měsíc brala koks, protože jsem si říkala že mi to nic neudělá. Pak mě to ale přestalo bavit, tak jsem se zase vrátila k perníku a k těm stejnem lidem. Postupně jsem za to utratila všechny peníze, přišla jsem o byt, o práci, nastěhovala jsem se ke kamarádce, kde jsem poprvý zkusila užít jehlou, což bylo naprosto krásný. Měla jsem pocit, že tenhle pocit je to štěstí, za kterým jsem si celej život šla. Když se ohlídnu zpátky, tak během těch tří měsíců, jsem byla jak šílená. Bylo mi úplně jedno, kde vezmu peníze - dokonce jsem chtěla jít dělat prostitutku, jen abych měla dávku. Pak jsem chtěla prodat i svojí ledvinu, jak jsem byla vymletá. To bylo hrozný. To už jsem si dávala několikrát denně, můj organismus byl tak vyčerpanej, že jsem si dala a stejně jsem usla. Pak mě v práci na záchodech našli přestřelenou a samozřejmě mě vyhodili.

Kdy a jak sis uvědomila, že je potřeba přestat?

No po tomhle už jsem toho měla dost a přihlásila jsem se na tři tejdny dobrovolně na detox. Byla jsem na dně a nic jsem neměla. Abych měla na drogy tak jsem prodala veškerý svoje věci, včetně oblečení. Na detoxu jsem celý tři dny prospala a když jsem se vzbudila, uvědomila jsem si, že tam nechci bejt a dala jsem reverz. Říkala jsem si, že začnu brát umírněně. Samozřejmě to bylo hned to samý. Pak jsem podstoupila další detox, kterej jsem zvládla a nastoupila jsem do komunity, kde jsem byla měsíc a pa jsem zase odjela s tím, že to zvládnou. Jenomže jsem podvědomě čekala na příležitost, kdy se sfetuju a budu to moct na něco svíst. Tak jsem zase začala. Tohle bylo moje nejhorší období. Bylo mi všechno úplně jedno

a chtěla jsem umřít. Chtěla jsem si dát takovou dávku, která by mě zabila. Pervitin už nepředstavoval hezký stavy, ale cejtala jsem se hrozně, měla jsem psychózy a bála jsem se vyjít na ulici. Trávila jsem čas v jednom pokoji. Zlom nastal na štědrej den, kterej jsem

ztrávila v herně a sama, protože mě máma u sebe nechtěla. Řekla jsem si že to takhle nechci a že ihned musím odjet. Přihlásila jsem se hned na detox do Brna, kde mě vzali. Jediný co bylo, když jsem tam jela byl lístek na autobus. Neměla jsem žádný peníze, neměla jsem nic. V tuhle chvíli jsem si byla jistá, že chci přestat. Už jsem dál nemohla. Máma mě v tu dobu zavrhla, řekla že ani nemá dceru a že už jí nezajímam a mě to bylo najednou strašně líto. Ještě ve vlaku tam, jsem si dala naposledy a bylo to nejhorší. Bylo mi nejvíc zle, přijela jsem tam na dojezdu, sama a nevěděla jsem kam mam jít. Nakonec jsem se tam dostala, dokončila jsem detox a odjela jsem do komunity. Tam jsem zjistila, že mi drogy vyvolaly bipolární poruchu osobnosti, kterou jsem teda měla už předtim, ale těma drogama se mi to ještě víc rozjelo. Byla jsem jako blázen, jenom jsem seděla a klepala se, začla jsem se řezat a brečela jsem. Z minuty na minutu jsem třeba vstala a strašně jsem se smála a byla jsem šťastná. Bylo to strašný, jezdili jsme do Opavy na psychiatrii, kde si mě chtěli nechat, ale v komunitě se nakonec přimluvili a nechali si mě tam. Začala jsem přemýšlet a došla jsem k názoru, že to jde. Viděla jsem kolem sebe lidi, který to taky dokázali, a to mi dalo strašnou sílu posavit se a říct si, že to taky zvládnou. Změnila jsem přístup a najednou se mi tam začalo líbit. Stouplo mi sebevědomí a věděla jsem že to dokážu.

Vzpomeneš si, proč jsi pervitin užívala?

Když se na to takhle podívám, tak jsem to dělala i natruc vůči rodině. Protože jak jsem už říkala, cejtla jsem tlak, že nesmim brát, jinak mě zavrhnou. Tak jsem prostě natruc brala dál, abych jim ukázala a hrozně mi vadilo, když mi máma volala a pořád mě kontrolovala a já jsem si říkala, že to nemám zapotřebí. Brála jsem to jako útok. Brala jsem to jako svobodu... Jako svobodu, kterou si můžeš prožívat po svém. Pak jsem si ale uvědomila, že to tak není. Když si dáš, tak máš na chvíli svobodu, ale když si nedáš tak uděláš úplně všechno pto to, aby sis dát mohla - svoboda není.

Jak ses cejtla po navrácení do života bez pervitinu?

To bylo hodně těžký. Po komunitě jsem šla na doléčovák do Mníšku, kde jsem dělala v Penny marketu a hrozně mě to štválo. Bylo to fakt těžký si zvyknou na tohle všechno, protože v komunitě máš režim, máš všechno nařádkovaný. A teď jsem se musela starat já sama a já to už neuměla. „Najednou jsi venku a ty chutě na piko prostě máš a je těžký to ukočírovat. Nemáš kámoše, Nevíš komu se máš ozvat, nevíš koho jsi před tím podělala nebo ne a co máš

dělat. Bez těch drog je ta realita venku prostě jiná.“ První tři měsíce byly fakt těžký. Pak jsem odjela do Prahy a začala jsem dělat v Albertu, kde to bylo hrozný. Vídala jsem tam feťáky, kterejm jsme hrozně záviděla.

Co se změnilo v pohledu okolí, když ses vrátila zpět?

Chtělo to čas, nikdo mi nevěřil. Ale tím jak jsem každým dalším dnem sílila, okolí mi začalo věřit. S rodinou se dá mluvit a je všechno teď veselý a příjemný. Cejtim důvěru z jejich strany.

Měla jsi možnost po nějaký době abstinence pervitin zase užít?

Jo měla. Byla jsem u kamarádky, která fetuje a porodila dvojčata. Šla jsem se na ně podívat a byl tam její přítel, kterej mi to začal nutit a říkal že to má pro mě shovaný, ať si dám. Držel v ruce jedno ze svých miminek a dával mi to hned u něj. Udělalo se mi zle, poslala jsem ho někam a utekla. Nikdy ho už nechci vidět.

Co ti pervitin dal a co ti pervitin vzal?

Dalo mi to spoustu skvělejších zážitků. Poznala jsem i skvělý lidi, který jsou sice feťáci, ale jsou super. Spíš mi to ale strašně věci vzalo. Ty roky utekly strašně rychle a já nemám školu, vzalo mi to rodinný vztahy. Paradoxně jsem si myslela, že mi to dává svobodu, kterou mi to ale vzalo.

Změnila bys něco při pohledu na minulost?

Jako těžko říct. Von možná člověk řekne, že by to změnil, že by si nikdy nedal. Ale to zas já ne. Díky tomu čím jsem prošla, si teď vážim daleko víc normálních věcí. Lidi si neuvědomujou jak je důležitý přátelství, nebo rodina. Nebo jestli si to ostatní uvědomujou a já to teď vnímam jako důležitý, protože pro mě to před tím nehrálo roli.. nevím. Asi bych to nevrátila zpátky. I když to stálo strašně moc, našla jsem se.

Jak se momentálně cítíš?

Konečně mam pocit že žiju. Mam super práci, podporu rodiny, stojím na vlastních nohou a vim, že jsem zvítězila. Chut' budu mít vždycky, ale vim, že ji překonám, protože chci. Pořád chodím na skupiny, kde choděj zase nový lidi, který z toho nejsou venku a mě otravuje to poslouchat a bejt tam, protože už na to celý chci zapomenout.

Luboš

Kolik ti je let?

26

Co momentálně děláš?

Snažím se tak různě přivydělávat. Chci se už postavit na vlastní nohy, najít si práci a byt, kam se přestěhujeme s přítelkyní.

Máš nějaký koníčky?

Rád čtu knížky a zajímám se o architekturu.

Jaké máš vzpomínky na dětství?

No jako malej nic moc. Máma byl alkoholička a táta jí mlátil. Mam ještě tři sourozence a nás mlátil taky. Bydleli jsme v malym městě a tam jsem taky chodil na základku. Byl jsem docela oblíbenej u učitelů i ostatních spolužáků. V 7 letech mi otec nabídnul první cigaretu a ve třetí třídě jsem měl prvního jointa,.

Co na to rodiče?

Rodiče nás vychovávali tak, že nejvíc se naučíme když si rozbijeme hubu... a tak by to vlastně ani nepoznali, nebo by jim to bylo jedno, nevim. Stejně byli ožralové, nechodili skoro ani na třídní schůzky.

Jaký máš vztah s tátou teď teď?

Já vlastně o něm nic nevim no, ztratil jsem telefon a nemám na ně číslo. Neviděl jsem rodiče asi 9 let.

Jak to tedy začalo? Kdy ses poprvé setkal s pervitinem? Jak to pak pokračovalo?

No doma jsem nějak zkoušel po škole makat, ale u nás ve městě nebyla nikdy moc práce, tak jsem se v 17 sebral a odjel do Prahy, s tím že si najdu práci a osamostatním se. Doma jsem to už nemohl vydržet. Jel jsem do Prahy vlastně jen s uplným minimem. Měl jsem jednu tašku s oblečením a pár peněz. Nejdřív jsem si teda našel něco jako ubytovnu s tím, že jsem pracoval jako pomocník na stavbě. To mi zprostředkoval jeden známej. No to bylo ještě v pohodě tehdy. Dělali tam se mnou samý hodný kluci, kterejm bylo jako mně a měli to taky jako brigádu. Chodili jsme na pivko a zevlovat tak různě a bylo to fajn období. Jeden z nich jednou přišel s pervitinem, kterej si často dával a tak jsem to zkusil. Už si nějak nepamatuju jak jsem se cejtil, ale vim, že to bylo fajn. No pak jsme si občas dávali dál, ale nic velkýho. Po čase nás majitel tý firmy, u který jsme stavěli vyhodil všechny a já jsem neměl práci a tudíž peníze a přišel jsem o bydlení. No a tak se stalo, že sem byl třeba pár dnů na ulici. Někdy jsem přespal u jednoho kluka, co se mnou pracoval na stavbě, ale to moc nebylo..

A proč ses nevrátil domů?

Hele neměl jsem ani na lístek zpět. A prostě jsem se tam vrátit nechtěl, chtěl jsem svobodu.

A jak to tedy pokračovalo? Hledal sis práci?

Pak jsem se seznámil s týpkem, kterej bydlel ve squatu. Byl to vybydlenej menší barák skoro v centru Prahy a denně se tam vystřídalo tak 15 lidí. Byli tam jak správný lidi, co nikdy neochutnali žádnou drogu, tak lidi co jeli v peří, kradli, dělali prostituci, brali piko a herák a tak.. Ono jako když sešna ulici, tak máš priority úplně jiný, vidim to u sebe, protože mě ulice změnila o sto procent.. Ve squatu jsem hodně brát peří, kerý se vždycky nějak naskytlo. Nejdřív jsem šnupal, ale to mě nebavilo, tak jsem si začal dávat jehlou. Chci si v nejbližší době zajít na testy, někdy jsem si vzal i použitou jehlu po někom. Zkusil jsem parkrát i herák, ten je teda nic moc, nevím proč o tom všichni básněj.

Co jsi celý dny dělal?

No tak, sháněl jsem prachy jak se dalo. Nejdřív jsem žebral, pak jsem zkoušel prodávat novej prostor, ale jako z toho nic není. Tak jsme zkoušeli tak různě krást a pak ty věci prodávat, ale na to nejsem moc šikovnej, kolikrát mě chytli. Pak mi jeden známej řekl, jestli nechci zkusit prostituci. Vynadal jsem mu a našťvaně jsem odešel, ale druhej den jsem si to rozmyslel. Řekl

jsem že to zkusím, protože se tak daj vydělat rychle peníze. No nebylo to tak hrozný, jak všichni tvrděj. Můj první klient byl docela bohatej týpek, a dost dobře mi zaplatil. No šlapal jsem takhle půl roku asi a nikdy jsem se nesetkal vyloženě s nějakym hrubym a násilnym chlapem, co by mě podělal. No do toho jsem teda hodně střílel perník no, ten jsem potřeboval

Dobře. Vzpomeneš si, proč jsi pervitin užíval?

No tak když jsem šlapal, tak jsem ho potřeboval abych vydržel. I ten sex není pak tak špatnej a nesnesitelnej. Prostě si dáš a bereš to takový, jaký to je. Zároveň jsem měl dobrou náladu. Když jsem si pak nedal, tak jsem byl naštvanej a agresivní a nedokázal jsem fungovat.

Kdy sis uvědomil, že je potřeba s braním přestat?

No tak prostě jsem si našel holku a tý jsem nemohl říct, že šlapu, protože by se mnou nebyla, nebo si to aspoň myslim. Zároveň jsem to prostě nechtěl dělat a byl to zamotanej kruh, protože když jsem potřeboval na peří, tak jsem musel šlapat.. Přitom bez šlapání si taky seženeš dobrý věci, který kolikrát někdo vyhodí, nebo je prostě seženeš. Jednou jsem v koši našel obálku s peti tisícema! Dobrý ne? No prostě. Nefetujes, nemusíš dělat šlapku. Easy way.

Spousta prostitutů uvádí, že když si zvykneš na rychle vydělané peníze, jen tak s tím jen tak nezkončíš, jakto že to u tebe šlo tak rychle?

No tak neříkam, že semtam ještě nějakýho zákazníka neudělám.. Ale pervitin už neberu, neměl jsem ho půl roku.

Jak se cítíš mezi lidmi co pervitin berou, když ty nebereš?

No v pohodě, mě to nevadí. Ze začátku to bylo složitý, protože mi každej podával psaní nebo jehlo a na na dej si, ale já jsem vlastně přestal dobrovolně, nemyslím si že bych na tom byl nějak extra závislej, i když rok jsem na tom jel docela hodně no.. Ale mě stačí krabice vína a moje holka a jsem spokojenej.

Změnilo se něco ve vztahu k okolí, když už jsi drogu nebral?

No tak jako ani ne, moji kámoši mě berou takovýho jakej jsem. A mojí holku to ovlivnilo jen v dobrým, protože dřív jela hodně a teď už si dává jenom někdy. No dobře, nebudu ti lhát, tak někdy si dáme spolu, ale to je tak jednou za měsíc a dám si fakt malinko.

Co ti pervitin vzal a co ti dal?

No tak víceméně díky němu jsem začal šlapat. Ale zas dal mi hodně skvělejších zážitků a poznal jsem díky němu hloubku lidí, s kterými jsem se mohl bavit o všem a do podrobná. Taky mi dal skvělou holku, kterou jsem díky němu poznal a jsem s ní už dlouho. No ale vzal mi zdraví a zuby, haha

Změnil bys něco v ohledu na minulost?

Nezměnil. Díky tomu čím jsem si prošel, jsem odolnej. Nějak mi to ani nevadí. Jsem spokojenej. Vždyť co mi chybí? Mám okolo sebe přátele, holku kterou miluju a všechno ostatní si nějak obstaram. Jenom plánuju že se v budoucnu odstěhuju do bytu, najdeme si oba práci a přestanem brát ty hnusy.

Jak se momentálně cítíš?

Jsem unavenej a je mi zima, ale jinak dobrý. Hele neměla bys nějaký drobný?